

Tunisien

Politiska strukturer och allmänna fri- och rättigheter

MIGRATIONSVERKETS FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella operativa avdelning. Migrationsverkets system för landinformation, Lifos, fortsätter att vara den plats där rapporter publiceras.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Denna rapport är framtagen av Migrationsverket i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation](#) (2008). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets ståndpunkt i en viss fråga och Migrationsverket har inte för avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Landinformation: Tunisien– Politiska strukturer och allmänna fri- och rättigheter

2020-09-18, version 1.0

Rapporten är utgiven av Nationella operativa avdelningen, Migrationsanalys – Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys. Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, © Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2020.

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Om rapporten och dess syfte	5
1.2	Internationella index.....	5
1.3	Introduktion Tunisien.....	5
2	Den tunisiska staten	7
2.1	Nationell suveränitet	7
2.1.1	Territoriell kontroll och interna oroligheter	7
2.2	Statsskick och statens legitimitet	12
2.2.1	Konstitutionellt ramverk och maktindelning.....	12
2.2.2	Myndigheters funktion och folkets förtroende	13
2.2.3	Politisk situation	15
3	Allmänna fri- och rättigheter	17
3.1	Politiska rättigheter m.m.	17
3.2	Etniska minoriteter	20
3.3	Religionsfrihet.....	21
3.4	Utsatthet på grund av kön	22
3.5	Hbtq-personer	24
3.6	Personer med funktionsnedsättning	25
3.7	Rätten till liv, kroppslig integritet och personlig säkerhet.....	25
3.7.1	Dödsstraff.....	25
3.7.2	Kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning ²⁶	
3.7.3	Fängelse- och förvarsförhållanden; personlig frihet och säkerhet	27
3.7.4	Våldsnivåer till följd av väpnade konflikter eller andra motsättningar	28
3.7.5	Miljökatastrofer	28
4	Myndigheternas förmåga att garantera grundläggande fri- och rättigheter	29
4.1	Rätts- och säkerhetssektorns funktionalitet och integritet	29
5	Non-refoulement.....	33
	Källförteckning.....	36
	Bilaga.....	43

1 Inledning

1.1 Om rapporten och dess syfte

Den här rapporten syftar till att ge en övergripande bild av det politiska systemet i Tunisien och landets funktionalitet som rättsstat med fokus på skyddet för medborgerliga fri- och rättigheter. Rapporten utgör en översiktlig beskrivning av dessa områden, men gör inte anspråk på att ge en fullständig bild i någon del. Rapporten innehåller löpande hänvisningar till mer djupgående och specifik rapportering som Migrationsanalys bedömer vara relevant för en mer ingående förståelse av den aktuella situationen.

1.2 Internationella index

Närmast nedan återfinns en genomgång av hur Tunisien rankas i några internationellt värderade index. Sammanvägda kan de ses som indikatorer på situationen i landet. Bertelsmann Stiftung mäter graden av demokrati och marknadsekonomi, Economist Intelligence Unit graden av demokrati, World Justice Project efterlevnaden av rättsstatsprincipen och Freedom House allmänna fri- och rättigheter.

Tunisien i internationella index ¹	
Bertelsmann Stiftung (1–10) ²	6,55
Economist Intelligence Unit (0–10)	6,72
World Justice Project (0–1)	0,54
Freedom House (0–100)	70

1.3 Introduktion Tunisien

Snart tio år efter den s.k. Arabiska våren, som blev "[Jasminrevolutionen](#)" i Tunisien, och den tidigare auktoritära regimens (numera framlidne) president, [Zine al-Abidine Ben Ali](#), gick i landsflykt i Saudiarabien,³ kan konstateras att landet har gjort väsentligt större politiska framsteg än flertalet andra länder i Mellanöstern och Nordafrika (MENA). Man har antagit en [ny](#)

---

¹ Inom parentes indikeras de värden skalorna baseras på, från sämsta till bästa möjliga poäng.

² Bertelsmann Stiftung mäter flera olika parametrar i sina årliga rapporter, denna siffra avser den politiska utvecklingen (eng. "political transformation").

³ Encyclopaedia Britannica, *Zine al-Abidine Ben Ali*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

konstitution (27 januari 2014)⁴ som anses vara arabvärldens mest liberala, och därmed kunna övergå till ett öppet demokratiskt system, genomföra två fria presidentval och tre fria parlamentsval etc.⁵ Freedom House framhåller att "medborgare idag åtnjuter politiska rättigheter och civila friheter av ej tidigare skådat slag" i Tunisien.⁶ Enligt Världsbankens indikatorer över medborgarnas möjlighet till politiskt deltagande, yttrande- och föreningsfrihet, har det "demokratiska språng" som Tunisien gjort sedan år 2010 varit signifikant.⁷ Flera klara förbättringsområden kvarstår dock vad avser mänskliga rättigheter.⁸ Auktoritära kvarlevor som omfattande byråkrati, polisbrutalitet och korruption tenderar att bromsa utvecklingen. Det återstår att genomföra konstitutionen genom lagändringar och inrättande av nya organ.⁹

Vidare har landets ekonomi inte återhämtat sig efter revolutionen, och utbredd arbetslöshet uppges drabba såväl hög- som lågutbildade hårt, dock med betydande skillnader mellan kust- och inlandsregioner¹⁰ samt mellan kvinnor (dubbelt så hög) och män. Att Tuniens ekonomi inte kan producera fler arbetstillfällen idag än under den tidigare regimen pressar många unga att söka emigrera.¹¹ Enligt en undersökning år 2018 planerar 24 procent av den tunisiska befolkningen att lämna landet de närmaste fem åren, varav 68 procent (dvs. ca två miljoner) med sikte på Europa.¹² Särskilt hög arbetslöshet och fattigdom i de inre och södra delarna av Tunisien har utlöst omfattande protester¹³ som tidvis också spridit sig till Tunis, och utgör grogrund för extremism.¹⁴ Enligt Carnegie Middle East Center kvarstår de problem som utgjorde drivkrafter bakom revolutionen, bl.a. marginalisering av landets inre och södra delar, höga nivåer av ungdomsarbetslöshet och korruption. I städer som Kasserine, Kairouan och Sidi Bouzid beräknas en tredjedel av befolkningen leva i fattigdom.¹⁵

---

⁴ Tunisien, Tuniens konstitution/Constitute Project, *Tunisia's Constitution of 2014*, 2020-07-20, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁵ Freedom House, *Freedom in the World 2020 – Tunisia*, 2020-03-11, [url](#) (Hämtad 2020-08); Atalayar, *Tunisia 2010-2020: A before and after. The challenges of a country*, 2020-04-03, [url](#) (Hämtad 2020-08); Utrikespolitiska institutet (UI), Landguiden [betaltjänst], *Tunisien, Aktuell politik*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁶ Freedom House, "Overview".

⁷ OECD, *OECD Economic Surveys Tunisia*, "Overview", 2018-03, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁸ Human Rights Watch (HRW), *Tunisia: Unfinished Rights Business*, 2020-02-28, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁹ Utrikesdepartementet (UD), *Tunisien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2019*, 2020-06-11, s. 1-3, [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹⁰ OECD; Atalayar.

¹¹ Atalayar; UI, Landguiden, *Tunisien*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08)

¹² Carnegie Middle East Center (Carnegie MEC), *The Evolution of Tunisia's Military and the Role of Foreign Security Sector Assistance*, 2020-04-29, s. 3, [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹³ Carnegie MEC, *Tunisia's Perennial Priorities*, 2020-03-20, [url](#) (Hämtad 2020-08); UI, Landguiden, *Aktuell politik*; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2020 Country Report – Tunisia*, 2020-04-29, s. 7, [url](#) (Hämtad 2020-09-09).

¹⁴ UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

¹⁵ Se vidare, Carnegie MEC, 2020-03-20.

2 Den tunisiska staten

Tunisien, vars officiella namn är Republiken Tunisien (*al-Jumhuriyya al-Tunisiyya*),¹⁶ är administrativt indelat i regioner, provinser och kommuner; konstitutionen (2014) föreskriver tämligen långtgående decentralisering av den politiska makten.¹⁷ De 24 provinserna är Tunis, Ariana, Ben Arous, Mannouba, Bizerte, Nabeul, Béja, Jendouba, Zaghouan, Siliana, Le Kef, Sousse, Monastir, Mahdia, Kasserine, Sidi Bouzid, Kairouan, Gafsa, Sfax, Gabès, Médenine, Tozeur, Kebili och Tataouine¹⁸ – i sin tur indelade i totalt 350 kommuner, varav 85 nybildade efter revolutionen.¹⁹ Befolkningsmängden uppgick 2019 till 11,6 miljoner,²⁰ med störst täthet i och kring städerna Tunis (huvudstad) Sfax, Sousse, Gabès, Kairouan och Bizerte. De mest betydande språken är arabiska (officiellt), franska och berbiska,²¹ där *shilha* uppges vara den dominerande varianten.²²

2.1 Nationell suveränitet

Genom historien har Tunisien underkastats många kolonisatörer,²³ senast Frankrike, som gav landet självstyre efter andra världskriget;²⁴ en process som sedermera renderade i Tunisiens självständighetsförklaring år 1956, varefter "landsfadern" [Habib Bourguiba](#)²⁵ styrde landet i trettio år (1957–87), följda av regimen Ben Ali (1987–2011).²⁶ Nationalstaten Tunisiens legitimitet är idag nära nog oomtvistad.²⁷

2.1.1 Territoriell kontroll och interna oroligheter

En del av de tunisiska motståndsmän (*fellagha*) som tidigare hade bekämpat kolonialmakten fortsatte också att utmana den nya ordningen en tid därefter.²⁸ Sammantaget kan dock den

---

¹⁶ UI, Landguiden, *Tunisien, Politiskt system*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹⁷ Tunisiens konstitution, artiklar 131-142, [url](#); UD, s. 5.

¹⁸ European Committee of the Regions, Tunisia Policies Area, *Tunisia – Southern Neighbourhood Area Country*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹⁹ UD, s. 5.

²⁰ Bertelsmann Stiftung, s. 3.

²¹ Atalayar.

²² Minority Rights Group (MRG), *Minorities and indigenous peoples in Tunisia*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

²³ Jfr Atalayar; Encyclopaedia Britannica, *Tunisia*, 2020-07-17, [url](#) (Hämtad 2020-08); UI, Landguiden, *Tunisien, Äldre historia*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

²⁴ UI, Landguiden, *Tunisien, Modern historia*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

²⁵ Encyclopaedia Britannica, *Habib Bourguiba*, 2020-07-30, [url](#) (Hämtad 2020-08); Atalayar.

²⁶ Båda efter modellen "moderniserande byråkratiska auktoritära presidentregimer" och partiet Rassemblement Constitutionnel Démocratique (RCD) som plattform; i praktiken en enpartistat (Bertelsmann Stiftung, s. 5; Netherlands Institute for Multiparty Democracy, *Political finance and the equal participation of women in Tunisia: a situation analysis*, 2016, s. 14, [url](#) (Hämtad 2020-09).

²⁷ Bertelsmann Stiftung, s. 7.

²⁸ Aljazeera, *Tunisia's Fellagha and the Battle for Independence*, 2019-10-02, [url](#) (Hämtad 2020-08).

tunisiska armén sägas ha begränsad stridserfarenhet efter självständigheten, annat än i samband med Bizertekrisen år 1961,²⁹ diverse FN-missioner³⁰ och terroristbekämpningsoperationer därefter. Trots att militanta grupper (nedan) utmanar den tunisiska statens våldsmonopol, kan statens kontroll över Tunisiens territorium anses vara intakt, enligt Bertelsmann Stiftung.³¹

Säkerhet

Enligt World Justice Projects bedömning värderas Tunisien idag sammantaget relativt högt på området ordning och säkerhet i och med låg konfliktnivå och förhållandevis låg brottslighet.³² I Fund for Peace's Fragile States Index studeras tolv säkerhetsmässiga, ekonomiska, politiska och sociala "konfliktindikatorer".³³ Av 178 länder, på en skala med 11 nivåer från "våldigt hållbart" (med Finland i toppen) till "våldigt alarmerande" (Jemen i botten), återfinns Tunisien på nivå 6 av 11 (rankat 95 av 178) bland länder med "varning", dvs. mindre stabila länder.³⁴

"Det nya Tunisien" har erfarit en rad politiskt motiverade mord och terrorattentat.³⁵ Social oro och återkommande protestvågor mot bristande politisk leverans, samt islamistisk extremism indikerar också att fortsatta säkerhetsutmaningar är att vänta.³⁶ Efter den s.k. Arabiska våren, drabbades vissa andra länder i MENA, i synnerhet Syrien, Jemen och Libyen, av våldsspiraler som sedermera eskalerade till allvarliga och komplexa internationaliserade konflikter.³⁷ Tunisien har dock till dags dato inte drabbats av motsvarande våldsutveckling, delvis p.g.a. att den tunisiska armén, som f.ö. är den minsta i arabvärlden och traditionellt i princip har hållits utanför politiken, varken initialt eller senare vänts mot den tunisiska befolkningen.³⁸ Till skillnad från flera andra auktoritära ledare i arabvärlden, hade Ben Ali, sin militära bakgrund till trots, istället gjort polisen till sitt främsta verktyg för att kontrollera Tunisien och förtrycka opposition,³⁹ i

²⁹ Eller "Bizerteaffären", syftar på slaget 19 till 23 juli 1961 mellan sammansatta tunisiska styrkor och franska styrkor, som försvarade sin bas i Bizerte (se brev till Institute of Current World Affairs, *The Bizerte Affair*, 1961-07-31, [url](#) (Hämtad 2020-09)).

³⁰ Jfr Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 4.

³¹ Bertelsmann Stiftung, s. 7.

³² Snittvärdering 0,68 på en poängskala mellan 0 och 1, med goda resultat på underkategorierna "frånvaro av inre konflikt" (0,92) och "frånvaro av brottslighet" (0,77), dock väsentligt sämre på "frånvaro av våldsamma ingripanden" (0,37) (World Justice Project, *WJP Rule of Law Index 2020*, 2020-03-11, s. 6-7, 148, [url](#), hämtad 2020-08).

³³ Fund For Peace (FFP), *Fragile States Index, Indicators*, [url](#) (Hämtad 2020-08).

³⁴ FFP, *Fragile States Index – Annual Report 2020*, 2020-05-08, [url](#); *Country Dashboard*, [url](#). (Hämtade 2020-08). Avseende terrorhotbild, kan möjligen också noteras att Institute for Economics & Peace i sitt terrorismindex (2019), där man analyserar terrorismens påverkan i 163 länder (med Afghanistan i "toppen"), rankar Tunisien som land 51 (och Sverige som land 56!; Institute for Economics & Peace, *Global Terrorism Index 2019*, november 2019, s. 8, [url](#), hämtad 2020-09).

³⁵ Atalayar.

³⁶ Jfr UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

³⁷ Jfr Ahram, Ariel I., *Separatism, the Arab uprisings and the legacies of lost territorial autonomy*, 2018-10-26, [url](#) (Hämtad 2020-08).

³⁸ Jfr Carnegie MEC, *A Quiet Revolution: The Tunisian Military After Ben Ali*, 2016-02-24, [url](#) (Hämtad 2020-08); The Washington Post, *Why the Tunisian military ignored orders and sided with protesters*, 2019-05-21, [url](#) (Hämtad 2020-08).

³⁹ Lavut, L., *Building Partnerships Towards a Democratic Police Force in the PostRevolutionary Tunisia Context*, 2016-01, s. 102, [url](#) (Hämtad 2020-09).

synnerhet islamistisk.⁴⁰ Försvarsanslagen har dock ökat markant efter revolutionen. Likaså har arméns roll ökat i betydelse, dock med fokus på kontraterror och gränssäkerhet.⁴¹

I sammanhanget är Libyen av vitalt nationellt säkerhetsintresse dels p.g.a. landets avgörande direkta och indirekta effekter på Tunisiens ekonomi,⁴² dels p.g.a. att det politiska kaos som rått i Libyen efter år 2011 har förvärrat de yttre säkerhetshot som tidigare hade varit nära nog under kontroll. Över 120 medlemmar i tunisiska armé- och säkerhetsstyrkor har dödats i strid mot militanta extremister i Tunisien de senaste åren. Generell amnesti för politiska fångar i Tunisien i samband med revolutionen, inklusive militanta salafister, och inrikes radikaliserings i marginaliserade tunisiska grupper därefter, samt regionala konflikter i bl.a. Syrien och Libyen, har förvärrat läget ytterligare.⁴³ Åren 2011 till 2016 skall antalet dödsfall p.g.a. terrorism ha femdubblats i Tunisien, och i en undersökning år 2016 uppgav 97 procent av de tillfrågade tuniserna att de var "våldigt oroliga" för att utsättas för en terroristattack i vardagslivet.⁴⁴

Utmaningarna med terrorism har kanske blivit särskilt tydliga efter de stora attackerna år 2015 mot Bardomuseet i Tunis (23 dödsoffer) och turistorten Sousse (38 dödsoffer),⁴⁵ varav de flesta brittiska turister.⁴⁶ Attackerna utfördes av lokala rekryter för den s.k. Islamiska staten (IS)⁴⁷ som hade tränats i Libyen.⁴⁸ 29 oktober 2018 sprängde en ung kvinna sig själv till döds på Avenue Habib Bourguiba i Tunis (det område med striktast säkerhetskontroll), med 20 skadade, varav 15 poliser, som följde.⁴⁹ Åtskilliga terrorismrelaterade incidenter har ägt rum i Tunisien dessförinnan och därefter.⁵⁰ I dagarna rapporteras t.ex. en man ur Nationalgardet ha dödats i en knivattack i Sousse, enligt egen utsaga, utförd av IS.⁵¹

Tre huvudsakliga terroristorganisationer opererar i Tunisien,⁵² varav två al-Qaidaanslutna, Katibat Uqba bin Nafi (KUIN,⁵³ även Okba Ibn Nafa'a/OIN⁵⁴) och Ansar al-Sharia i Tunisien (AST),

---

⁴⁰ Jfr Encyclopaedia Britannica, *Zine al-Abidine Ben Ali*.

⁴¹ Se vidare, Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 3-7.

⁴² Se vidare, Carnegie MEC, *Tunisia's Wake-Up Call: How Security Challenges From Libya Are Shaping Defense Reforms*, 2020-03-18, s. 3, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁴³ Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 2-3.

⁴⁴ Middle East Institute (MEI), *Restarting Police Reform in Tunisia: The Importance of Talking About Everyday Security*, 2019-03-26, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁴⁵ Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 2; The National, *Tunisia faces 'alarming' security situation after successive terror attacks*, 2018-12-08, [url](#) (Hämtad 2020-08); UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

⁴⁶ The North Africa Journal, *Tunisia: Knife attack kills policeman in Sousse, Islamic State claims responsibility*, 2020-09-08, [url](#) (Hämtad 2020-09-08); jfr Kapitalis, *La Transu veut créer sa police: Mais que fait le ministère de l'Intérieur*, 2018-05-23, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁴⁷ Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 2.

⁴⁸ Jamestown Foundation, *The Ben Guerdane Attack and Tunisia's Tackling of Terrorism*, 2016-03-18, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁴⁹ Bertelsmann Stiftung, s. 7; The Washington Post, *Democratic Tunisia is taking the wrong path in the fight against terrorism*, 2018-11-01, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁵⁰ Se vidare t.ex. Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 2-4; Jamestown Foundation; Bertelsmann Stiftung, s. 7; The Washington Post, 2018-11-01; Freedom House, F3; The North Africa Journal.

⁵¹ Se vidare, The North Africa Journal.

⁵² Bertelsmann Stiftung, s. 7.

⁵³ Se vidare, Jamestown Foundation.

⁵⁴ Bertelsmann Stiftung, s. 7.

och en IS-ansluten, tunisiska Jund al-Khalifa (JAK-T).⁵⁵ Enligt tunisiska myndigheter har också ca 3 000 tunisier rest för att ansluta sig till IS⁵⁶ (och andra jihadistiska element) i Irak och Syrien, eventuellt 6 000–7 000, enligt The Soufan Group.⁵⁷ Landet bedöms därmed ha varit en av de största "terrorresenärproducenterna" i världen – i synnerhet i förhållande till folkmängd.⁵⁸ Det finns nu en rädsla för återvändande extremister i Tunisien.⁵⁹ Enligt uppgift i slutet av år 2018, hade 970 av de stridande återvänt.⁶⁰ Vissa lär också ha återvänt i hemlighet utan myndigheters kännedom, medan andra skall ha anslutit sig till militanta element i det tunisisk-algeriska gränslandet⁶¹ och Libyen, där också ett antal tunisiska barn till IS-krigare befinner sig.⁶² Med IS relativa försvagning i både Levanten och Libyen, finns nu en mer påtaglig risk att ett större antal av de tunisiska IS-krigarna kan återvända och exploatera socioekonomisk oro på hemmaplan.⁶³

Gränskontroll

Landets läge, med lång och svårkontrollerad landgräns mot Algeriet i väster (119,4 mil)⁶⁴ och mot det konfliktdrabbade grannlandet Libyen⁶⁵ i sydost (49 mil),⁶⁶ medför också i sig ett hot mot Tunisien stabilitet. Det har redan manifesterats i gränsstaden Ben Guerdane,⁶⁷ som under 2016 drabbades av flera attacker utförda av Libyentränade tunisiska IS-krigare, enligt uppgift, med mål att etablera en ny "provins" i Tunisien.⁶⁸ I mars 2016 lyckades armén stoppa den massiva attacken mot militära ställningar och polis i staden,⁶⁹ men dess allvar och tyngd har bl.a. fått den tunisiska militära underrättelsetjänsten (Agence des Renseignements et de la Sécurité pour la Défense/ARSD) att öka sina inhämtningsinsatser djupt inne i Libyen.⁷⁰

---

⁵⁵ Se vidare, Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 2.

⁵⁶ Ibid; The National.

⁵⁷ Jfr The Soufan Group, *Foreign Fighters*, 2015-12, s. 9, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁵⁸ The National; jfr Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 2.

⁵⁹ MEI; jfr The Soufan Group, s. 9.

⁶⁰ The National.

⁶¹ Kapitalis, *Les jihadistes de retour au pays sous surveillance policière*, 2018-09-24, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁶² Agence Tunis Afrique Presse (TAP), *Over 140 Tunisian children trapped in conflict zones (Observatory of Rights and Freedoms in Tunisia)*, 2020-03-03, [url](#) (Hämtad 2020-08); Tunisie Numérique, *Tunisia – Observatory of Rights and Freedoms in Tunisia urges government to repatriate Tunisian children stranded in Syria and Libya*, 2020-06-22, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁶³ International Crisis Group (ICG), Middle East & North Africa, *Tunisia*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁶⁴ International Association of Gendarmeries and Police Forces with Military Status (FIEP), *Tunisian National Guard*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁶⁵ För uppdaterade analyser avseende Libyen rekommenderas Al-Monitor, *North Africa*, [url](#)

⁶⁶ FIEP, [url](#); jfr UNHCR, *Tunisia: Situation map - Refugees and asylum-seekers*, 2020-08-06, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁶⁷ ICG.

⁶⁸ Jamestown Foundation; UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

⁶⁹ Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 3.

⁷⁰ Se vidare Carnegie MEC, 2020-03-18, s. 6.

Tidigare har hotet mot Tunisien gränssäkerhet främst härrört från den algeriska sidan, varifrån krigare för al-Qaida i islamiska Maghreb (AQIM) infiltrerat landet, bl.a. via den delvis svårkontrollerade Kasserineprovinsen,⁷¹ och bildat kärnan i KUIN, den då största jihadistgruppen operativ i Tunisien.⁷² Sedan revolutionen har AST tagit på sig ansvaret för några av de mest spektakulära attackerna mot politiker och diplomater samt flera attacker mot säkerhetsstyrkor (åren 2013–14). Likaledes har KUIN, som huvudsakligen opererar i bergsområden längs gränsen mot Algeriet, utfört en serie attacker mot tunisiska säkerhetsstyrkor där sedan år 2013,⁷³ bl.a. attacken vid Djebel al-Chaambi år 2014, där 14 soldater dödades,⁷⁴ och en attack mot den dåvarande tunisiska inrikesministern samma år. Sedan dess har visserligen AST krympt väsentligt. Många av dess medlemmar uppges dock ha anslutit sig till KUIN,⁷⁵ medan andra rört sig till Libyen och etablerat nätverk med andra jihadister.⁷⁶ År 2013 bildades en gemensam algerisk-tunisisk underrättelseenhet, och 2014 genomfördes en stor militäroperation (involverande algerisk trupp om 8 000 man, och tunisisk om 6 000) för att "utrota" militanta extremister i gränsregionerna.⁷⁷ Året därefter rapporteras den tunisiska armén ha dödat KUINs förste ledare, Khaled al-Shayeb, i en räd intill den algeriska gränsen (och sedermera dennes bror Murad al-Shayeb i en liknande operation i oktober 2019).⁷⁸ KUIN-medlemmar uppges emellertid fortfarande röra sig i den svårkontrollerade Djebel al-Chaambi-regionen.⁷⁹ Med Libyenkriget har tyngdpunkten för jihadisthotet mot Tunisien delvis skiftat till Tripolitanien (västra Libyen).⁸⁰

Ambitionsnivån rapporteras idag vara hög i fråga om gränskontroll gentemot såväl Libyen (där, enligt tunisisk mening, tillförlitlig samarbetspartner saknas) som Algeriet (med vilket samarbetet fungerar mycket väl) och Medelhavskusten⁸¹ (130 mil). Enligt uppgift kontrolleras 89,4 mil av gränsen mot Algeriet av [Nationalgardet](#) och 30 mil av armén, medan 27 mil av gränsen mot Libyen⁸² (den befolkade sträckan i norr) bemannas av Nationalgardet och tullen (med arméenheter i beredskap i bakgrunden)⁸³ och resterande 22 mil kontrolleras av armén.⁸⁴ Där har man också konstruerat en lika lång avancerad gränsbarriär mot Libyen, med vallgravar, sofistikerade elektroniska system, kameror, markradar, aerostats (bundna ballonger) med optiska och infraröda sensorer etc. Den södra sträckan (från Ras Jadir till Burj Qadra) hanteras som en sluten militär zon, under försvarsmaktens kontroll.⁸⁵

---

⁷¹ Jamestown Foundation; UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

⁷² Jamestown Foundation.

⁷³ Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 2.

⁷⁴ Ibid., s. 4.

⁷⁵ Ibid., s. 2.

⁷⁶ Jamestown Foundation.

⁷⁷ Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 7.

⁷⁸ Ibid., s. 3.

⁷⁹ Bertelsmann Stiftung, s. 7.

⁸⁰ Jamestown Foundation.

⁸¹ Se vidare, Carnegie MEC, 2020-04-29, s. 3-4 ff; Carnegie MEC, 2020-03-18, s. 4 ff.

⁸² FIEP.

⁸³ Carnegie MEC, 2020-03-18, s. 5.

⁸⁴ FIEP.

⁸⁵ Carnegie MEC, 2020-03-18, s. 5.

2.2 Statsskick och statens legitimitet

2.2.1 Konstitutionellt ramverk och maktindelning

Den [tunisiska konstitutionen](#) (januari 2014) som utarbetats av en Nationell konstituerande församling invald år 2011,⁸⁶ stipulerar att landets politiska system är en republik,⁸⁷ med maktindelning mellan lagstiftande, verkställande och dömande makt.⁸⁸

Den lagstiftande makten ligger hos ett enkammarparlament (the Assembly of the Representatives of the People),⁸⁹ vars ledamöter väljs för en mandatperiod om fem år.⁹⁰ Parlamentets talman (f.n. den "moderate" islamisten [Rachid al-Ghannouchi](#)⁹¹) väljs bland parlamentets ledamöter under dess första session.⁹² Parlaments- respektive presidentval äger normalt rum vid olika datum vart femte år.⁹³

Konstitutionen föreskriver vidare ett "hybridsystem" där presidenten väljs direkt av folket, men betydande delar av den verkställande makten ligger hos regeringschefen.⁹⁴ Tunisien kan därmed sägas vara en "halvpresidentiell"⁹⁵ konstitutionell republik,⁹⁶ där president och premiärminister delar på den verkställande makten,⁹⁷ med presidenten som statsöverhuvud. Den nya konstitutionen har minskat presidentens makt till förmån för parlamentet.⁹⁸

Presidenten ([Kais Saïed](#), 23 oktober 2019-), vars mandatperiod är fem år,⁹⁹ är statschef tillika överbefälhavare och ansvarig för inriktningen av landets försvars- och utrikespolitik samt nationell säkerhet¹⁰⁰ "vad avser att skydda staten och territoriet mot alla interna och externa hot, efter konsultation med regeringschefen".¹⁰¹ Presidenten utser regeringschef/regeringsbildare, men denne kan endast avsättas av parlamentet. Presidenten kan också kalla till, och leda, regeringssammanträden.¹⁰²

---

⁸⁶ Netherlands Institute for Multiparty Democracy, 2016, s. 14.

⁸⁷ Artikel 1 Tunisiens konstitution, [url](#)

⁸⁸ Tunisiens konstitution.

⁸⁹ Artikel 50.

⁹⁰ Artikel 56.

⁹¹ Se vidare, Encyclopaedia Britannica, *Rachid al-Ghannouchi*, 2020-08-03, [url](#) (Hämtad 2020-08).

⁹² Artikel 59 (se vidare, Legislative Authority).

⁹³ UD, s. 5.

⁹⁴ European Committee of the Regions; Tunisiens konstitution.

⁹⁵ Atalayar.

⁹⁶ UD, s. 5.

⁹⁷ UI, Landguiden, *Politiskt system*; UD, s. 5.

⁹⁸ UD, s. 5.

⁹⁹ Artikel 75.

¹⁰⁰ Landguiden, *Politiskt system*; artikel 77 Tunisiens konstitution.

¹⁰¹ Artikel 77.

¹⁰² UD, s. 5.

Regeringschefen/premiärministern ansvarar för inrikespolitiken och regeringsministärns sammansättning,¹⁰³ med undantag för försvars- och utrikesministrar, vilka skall utses i konsultation med presidenten.¹⁰⁴

Konstitutionen föreskriver vidare att "den dömande makten är oberoende. Den säkerställer administrationen av rättvisan, konstitutionens överhöghet, lagens suveränitet, och skyddet för rättigheter och friheter. Domare är oberoende, med lagen som enda auktoritet vid ämbetsutövandet".¹⁰⁵ Domstolssystemet är uppdelat i allmänna domstolar och förvaltningsdomstolar. De allmänna domstolarna dömer i civil- och brottsmål, med en första instans, en appellationsinstans och en kassationsdomstol, vars avgöranden är prejudicerande. Förvaltningsdomstolarna utgörs av en revisionsdomstol och administrativa domstolar, med samma instanssystem som de allmänna domstolarna. Sedan decentraliseringsprocessen som inleddes år 2018 finns administrativa domstolar i första instans i tolv olika regioner.¹⁰⁶ Det återstår dock att genomföra den nya konstitutionen genom lagändringar och inrättande av nya organ.¹⁰⁷

2.2.2 Myndigheters funktion och folkets förtroende

Den tunisiska väljarkåren uppges i huvudsak ha accepterat landets grundläggande institutioner.¹⁰⁸ Samtidigt noterar Bertelsmann Stiftung att tron på demokratin och förtroendet för de demokratiska institutionerna har minskat sedan år 2013 och framåt. I 2018 års Afrobarometer, i jämförelse med 2015 års, hade förtroendet minskat för såväl president som parlament och polis, medan det ökat marginellt för domstolarna. Även om förtroendet för militären också minskat något, behåller den ställningen som den i särklass mest betrodda institutionen i landet. En annan undersökning visade samtidigt att 67 procent av de tillfrågade ansåg att ministerier inte gör något för "folk som dem", medan 73 procent ansåg detsamma om parlamentet.¹⁰⁹ Enligt World Justice Projects (WJP) bedömning av åtta områden (med en rad underkategorier vardera)¹¹⁰ relevanta att observera för att bedöma efterlevnad av rättsstatsprincipen, når Tunisien ett *förhållandevis* acceptabelt resultat¹¹¹ – i synnerhet i regionala mått mätt – på

---

¹⁰³ UI, Landguide, *Politiskt system*.

¹⁰⁴ Artikel 89 Tunisiens konstitution (se vidare, The Executive Authority).

¹⁰⁵ Artikel 102 (se vidare, The Judicial Authority).

¹⁰⁶ UD, s. 2.

¹⁰⁷ UD, s. 1-3; UNHRC, *Concluding observations on the sixth periodic report of Tunisia*, 2020-04-24, [url](#) (Hämtad 2020-09); HRW, *Tunisia*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹⁰⁸ Afro-Middle East Center, *Tunisia's political discord: Crisis of democratisation?*, 2020-09-01, [url](#) (Hämtad 2020-09).

¹⁰⁹ Se vidare, Bertelsmann Stiftung, s. 15.

¹¹⁰ WJP, s. 148.

¹¹¹ Rankat nr. 56 av 128 länder, med en snittvärdering 0,54 på en poängskala mellan 0 och 1, där 1 innebär starkast efterlevnad av rättsstatsprincipen (WJP, s. 6-7, 148).

områdena ordning och säkerhet,¹¹² regeringens befogenheter¹¹³ och fundamentala rättigheter.¹¹⁴ Sammantaget finns dock än mer övrigt att önska på bl.a. områdena straffrätt,¹¹⁵ korruption,¹¹⁶ transparens och civilrätt.¹¹⁷

Den lagstiftande makten uppges vara djupt underfinansierad i Tunisien, varför lagstiftning också i hög grad blivit en fråga för den verkställande makten. Samtidigt går det rättsliga reformarbetet långsamt, bl.a. innebärande att domare från den tidigare regimen fortfarande sitter kvar och regeringar fortsätter att manipulera domstolar, enligt Freedom House.¹¹⁸ Enligt Human Rights Watch (HRW), har tunisiska myndigheter hittills gjort få framsteg i fråga om att justera lagstiftning som står i strid med konstitutionen, inte minst strafflagen och straffprocesslagen.¹¹⁹ Ett konstitutionsenligt system förutsätter vidare att en konstitutionsdomstol inrättas, vilket framgår av den nya konstitutionen.¹²⁰ I och med lagstiftning antagen år 2016, etablerades Högsta rättsliga rådet i syfte att säkra rättsväsendets oberoende och att ansvara för tillsättning av domare till konstitutionsdomstolen, i sin tur med syfte att pröva huruvida lagar och dekret är konstitutionsenliga.¹²¹ FN:s människorättskommitté (HRC) noterar i april 2020 att konstitutionsdomstolen ännu inte har inrättats och att dess domare ännu inte blivit utsedda, samtidigt som man bl.a. oroas över att tanken är att två tredjedelar av domarna skall utses av president och parlament, vilket skulle underminera domstolens oberoende.¹²² Befintlig, äldre lagstiftning kan därmed till dags dato stå i strid med den nya konstitutionens långtgående fri- och rättigheter,¹²³ utan att rättsaktens legalitet blir prövad.

HRC framhåller vidare att den verkställande makten fortsätter att utöva inflytande över rättsväsendet, i synnerhet i politiskt känsliga ärenden. Man noterar samtidigt att åklagare kan motta instruktioner från justitieministern.¹²⁴ UD bedömer dock att de tunisiska domstolarna, om än "inte fullt ut", i princip kan anses vara självständiga, samtidigt som det förekommer svårbedömda uppgifter om påtryckningar, korruption och politisering av domare samt fall där justitiedepartementet sökt påverka tillsättningen av tjänster i det organ som utnämner domare.¹²⁵ Konstitutionen föreskriver också inrättandet av fem oberoende organ för att stärka demokratin: Valkommissionen, Kommissionen för audiovisuell kommunikation, Människorättskommissionen, Kommissionen för hållbar utveckling och framtida generationers rättigheter samt

---

¹¹² Snitt 0,68, med goda resultat på underkategorierna "frånvaro av inre konflikt" (0,92) och "frånvaro av brottslighet" (0,77), dock väsentligt sämre på "frånvaro av våldsamma ingripanden" (0,37).

¹¹³ Snitt 0,61, med bäst resultat på "laglig maktövergång" (0,76), och sämst resultat på "sanktioner mot tjänstefel" (0,48).

¹¹⁴ Snitt 0,57, med bäst prestation på "föreningsfrihet" (0,69), och sämst på integritetsområdet "rätten till privatliv" (0,42), samt rättssäkerhetsområdet "vederbörlig rättsprocess" (0,46).

¹¹⁵ Snitt 0,42, med sämst prestation på "icke-diskriminering" (0,35), "effektiv kriminalvård" (0,36) och "ingen otillbörlig myndighetspåverkan" (0,39).

¹¹⁶ Snitt 0,49, med sämst prestation hos "lagstiftaren" (0,38) och "rättsväsendet" (0,46).

¹¹⁷ Se vidare, WJP, s. 148.

¹¹⁸ Freedom House, F1.

¹¹⁹ HRW, *Tunisia*.

¹²⁰ Jfr artiklar 118-124 Tunisiens konstitution, [url](#) (se vidare, The Judicial Authority).

¹²¹ Freedom House, F1; UNHRC, s. 10.

¹²² Se vidare, UNHRC, s. 2.

¹²³ Jfr UD, s. 1-2.

¹²⁴ UNHRC, s. 10.

¹²⁵ UD, s. 1-3.

Kommissionen mot korruption (The Good Governance and Anti-Corruption Commission).¹²⁶ Valkommissionen, Kommissionen för audiovisuell kommunikation och Kommissionen mot korruption har upprättats och fungerar.¹²⁷ I april 2020 noterar emellertid HRC att Människorättskommissionen fortfarande inte har etablerats och dess ledamöter ännu inte utsetts.¹²⁸

Vidare noterar WJP att korruption är en klar utmaning och ett klart förbättringsområde för Tunisien – inte minst hos lagstiftaren och rättsväsendet.¹²⁹ Samtidigt noterar Transparency International att Tunisien ligger närmare "väldigt korrupt" än "väldigt rent", medan 67 procent av den tunisiska befolkningen upplever att korruptionen i landet ökat de föregående 12 månaderna.¹³⁰ Där råder "skenande korruption", enligt Carnegie MEC,¹³¹ "endemisk korruption", samtidigt som höga regeringsföreträdare agerar med straffrihet, enligt Freedom House.¹³² I april 2020 noterar HRC att korruptionen fortsatt är utbredd i Tunisien, särskilt i offentlig sektor.¹³³

Som framgått avseende tron på demokratin ovan, ser sammantaget också förtroendet för politikens förmåga att åstadkomma förbättringar ut att vara lågt och missnöjet utbrett hos den tunisiska befolkningen. Det manifesteras dels i återkommande och tämligen omfattande protester,¹³⁴ dels i ett minskande valdeltagande i både president-¹³⁵ och parlamentsval i förhållande till tidigare val, bland annat p.g.a. unga människors uppfattning att "den politiska klassen" ignorerar deras krav. Enligt uppgift från the League of Tunisian Women Voters vintern 2019, ville en absolut majoritet av de tunisiska ungdomarna och kvinnorna inte delta i höstens parlaments- och presidentval p.g.a. brist på sociala förbättringar och missnöje med att de politiska partierna inte genomför sina vallöften. Samtidigt uppgavs 67 procent av kvinnorna på landsbygden inte ens vara medvetna om 2018 års kommunalval,¹³⁶ vars resultat också visade ett utbrett missnöje med de ledande politiska krafterna. Valdeltagandet blev lägre än i 2014 års nationella val, och den största gruppen som uteblev var unga tunisier. Noteras bör samtidigt att de flesta rösterna gick till oberoende kandidater (över 30 procent).¹³⁷

2.2.3 Politisk situation

Enligt professor [Larbi Sadiki](#) präglas Tunisiens dagspolitik av instabilitet i form av "skiftande koalitioner, förändringar inom partier, ostadig dynamik, dragkamper mellan president, premiärminister och talman, samt svårigheter att nå samförstånd" kring såväl inrikes- som utrikespolitik. Instabiliteten i tunisisk politik beror delvis på att ingen enskild politisk aktör, parti

---

¹²⁶ Artiklar 125-130 Tunisiens konstitution (se vidare, Independent Constitutional Bodies).

¹²⁷ UD, s. 3.

¹²⁸ UNHRC, s. 3.

¹²⁹ Snitt 0,49, sämst hos "lagstiftaren" (0,38) och "rättsväsendet" (0,46) (WJP, s. 148).

¹³⁰ Transparency International, *Countries, Tunisia, Country data* (2019), u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹³¹ Carnegie MEC, 2020-03-20.

¹³² Se vidare, Freedom House, C2.

¹³³ UNHRC, s. 4.

¹³⁴ Jfr Carnegie MEC, 2020-03-20; UI, *Landguiden, Aktuell politik*; Bertelsmann Stiftung, s. 7.

¹³⁵ Al Jazeera Centre for Studies, *Tunisia's Sustainable Democratization: Between New and Anti-Politics in the 2019 Presidential Election*, 2019-10-21, s. 4, [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹³⁶ Middle East Monitor (MEMO), *Why are 75% of Tunisian youth reluctant to participate in 2019 elections?*, 2019-01-30, [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹³⁷ Bertelsmann Stiftung, s. 14.

eller individ, riktigt dominerar.¹³⁸ Talman [Rachid al-Ghannouchi](#)s "moderata" islamistparti [Ennahda](#) (*al-Nahda*/Renässansen), som visserligen numera snarare definierar sig själva som "muslimskt konservativa" för att bredda sin väljarbas, har dock störst närvaro över landet och ett omfattande stöd på gräsrotsnivå.¹³⁹

Att demokratiseringsprocessen trots allt har fungerat i post-revolutionära Tunisien bedöms bl.a. bero på att polariseringen mellan islamism och sekularism (i huvudsak) har kunnat hanteras genom dialog och samarbete.¹⁴⁰ Efter fyra års regeringssamarbete mellan Ennahda och den framlidne president [Béji Caïd Essebsi](#)¹⁴¹ sekulära liberala koalition Nida'a Tounes (Uppmaning till Tunisien), som vann 2014 års parlamentsval, bröt dock samarbetet samman p.g.a. inre splittringar inom Nida'a Tounes, varefter det politiska läget varit ostadigt i Tunisien.¹⁴² Vidare är listor över oberoende kandidater tillåtna i tunisiska parlamentsval, även om listor nominerade av politiska partier klart dominerar, med t.ex. 60 procent av alla listor (och slutligen 99 procent av alla mandat) i 2014 års parlamentsval.¹⁴³ Det saknas också lagstiftning om en undre procentspärr vid val till parlamentet, varför där finns ett stort antal partier representerade. Många tunisiska parlamentariker byter också partitillhörighet.¹⁴⁴

I oktober 2019 hölls Tunisiens tredje parlamentsval sedan 2011. I och med att alla de största partierna gick bakåt, sitter landet nu med ett mycket splittrat parlament.¹⁴⁵ Landets idag största parti, Ennahda, förlorade (minst) 15 mandat (från tidigare 69 till 54)¹⁴⁶ (tappade 17 mandat och uppnådde endast 52, enligt andra källor).¹⁴⁷ Därefter kom det nybildade Qalb Tounes (Tunisiens hjärta) med 38 mandat, det progressiva Democratic Current med 22 mandat, och koalitionen al-Karama (Värdighet) med 21 mandat. Övriga mandat delades av 11 andra partier och 17 oberoende kandidater.¹⁴⁸ Nida'a Tounes gjorde dock ett mycket dåligt val. Bland övriga partier som lyckades bättre i valet 2019 varierar åskådningarna tämligen brett, från islamistiska till klart sekulära.¹⁴⁹

Sommaren 2020 nådde Tunisiens politiska instabilitet en högre nivå, med regeringskollaps efter att Ennahda, som själva ingick i regeringen, drivit misstroendevotum mot f.d. premiärminister Elyes Fakhfakh (socialdemokrat), som endast innehaft premiärministerposten sedan 28 februari i år, p.g.a. korruptionsmisstankar. Fakhfakh avgick samma dag, men nyttjade sin

---

¹³⁸ Afro-Middle East Center; jfr Al Jazeera Centre for Studies.

¹³⁹ Bertelsmann Stiftung, s. 14.

¹⁴⁰ UD, s. 5.

¹⁴¹ Se t.ex. The New York Times, *Béji Caïd Essebsi, President Who Guided Tunisia...*, 2019-07-25, [url](#) (Hämtad 2020-09).

¹⁴² Se vidare, UI, Landguiden, *Aktuell politik*; Carnegie MEC, 2020-03-20.

¹⁴³ Netherlands Institute for Multiparty Democracy, s. 14.

¹⁴⁴ UD, s. 5.

¹⁴⁵ UI, Landguiden, *Aktuell politik*; jfr Carnegie MEC, 2020-03-20.

¹⁴⁶ Afro-Middle East Center.

¹⁴⁷ Jfr Freedom House, A2; UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

¹⁴⁸ Freedom House, A2.

¹⁴⁹ UI, Landguiden, *Aktuell politik*; se vidare, Carnegie MEC, 2020-03-20.

ställning som övergångsminister till att sparka samtliga Ennahdministrar,¹⁵⁰ varefter presidenten utsåg rådgivaren Hichem Mechichi till regeringsbildare.¹⁵¹ Den 24 augusti presenterade Mechichi en ny s.k. teknokratregering, men där flera ministrar ur regeringen Fakhfakh återkommer, dock på nya poster.¹⁵² Detta innebär att Tuniens politiker nu bildar regering för tredje gången på ett halvår, och mot bakgrund av en rad politiska kriser som präglade den tunisiska politiken sedan senaste presidents- respektive parlamentsval i september-oktober 2019.¹⁵³ Efter en tid präglad av interventioner från diverse politiska block, godkändes regeringen Mechichi av parlamentet natten mot den 2 september 2020.¹⁵⁴

3 Allmänna fri- och rättigheter

3.1 Politiska rättigheter m.m.

Grundläggande demokratiska fri- och rättigheter såsom åsikts-, tanke-, yttrande-, informations- och tryckfrihet, liksom förenings- och församlingsfrihet etc. åtnjuter grundlagsskydd i den nya tunisiska konstitutionen.¹⁵⁵ Vidare, i enlighet med konstitutionen,¹⁵⁶ har beslutats (2018) att en oberoende människorättskommission (Human Rights Commission) ska inrättas. FN:s människorättskommitté (HRC) noterar dock i april i år att den fortfarande inte har etablerats och dess ledamöter ännu inte utsetts.¹⁵⁷ Freedom House framhåller emellertid att "medborgare idag åtnjuter politiska rättigheter och civila friheter av ej tidigare skadat slag" i Tunisien.¹⁵⁸

Politiska val och pluralism

President-, parlaments- och kommunalval samt val till andra folkvalda församlingar organiseras av en oberoende valkommission, i enlighet med konstitutionen.¹⁵⁹ 2014 års val beskrevs av EU och andra organisationer som fritt och rättvist.¹⁶⁰ Lokala observatörer bedömde att 2019 års presidentval i huvudsak var rättvist, medan internationella och nationella observatörer gjorde samma bedömning avseende 2019 års parlamentsval ("competitive and credible"). Även den oberoende valkommissionens översynsarbete bedöms ha utförts väl.¹⁶¹

---

¹⁵⁰ ICG, *Crisis Watch – Tunisia July 2020*, 2020-08-01, [url](#) (Hämtad 2020-08)

¹⁵¹ Reuters, *Tunisia PM designate to form technocratic govt without parties*, 2020-08-10, [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹⁵² Se Kapitalis, *Officiel: La composition du gouvernement Mechichi*, 2020-08-25, [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹⁵³ Se vidare, Afro-Middle East Center.

¹⁵⁴ Kapitalis, *Tunisie: Le gouvernement Mechichi obtient la confiance de l'Assemblée avec 134 voix*, 2020-09-02, [url](#) (Hämtad 2020-09-02).

¹⁵⁵ Jfr artiklar 31 respektive 35-37 Tuniens konstitution (se vidare, Rights and Freedoms).

¹⁵⁶ Artikel 128.

¹⁵⁷ UNHRC, s. 3.

¹⁵⁸ Freedom House, "Overview".

¹⁵⁹ Artikel 126.

¹⁶⁰ UD, s. 5.

¹⁶¹ Se vidare, Freedom House, A1-A3.

Som framgått, präglas Tunisisk politik av att ingen enskild politisk aktör, parti eller individ, riktigt dominerar – även om landets största parti idag är Ennahda. Bland övriga partier varierar åskådningarna tämligen brett, från islamistiska till klart sekulära.¹⁶² De representerar således ett tämligen "brett spektrum av ideologier och politiska filosofier" och kan generellt arbeta fritt i landet. Detta återspeglades också i det senaste parlamentsvalet där konkurrensen bedömdes vara "robust" och valprocessen trovärdig samtidigt som nya partier och oberoende kandidater också kunde vinna politisk makt.¹⁶³

Politiskt deltagande och inflytande

Att demokratiseringsprocessen (i huvudsak) har fungerat i post-revolutionära Tunisien bedöms bl.a. bero på civilsamhällets och kvinnors förhållandevis starka ställning i samhället.¹⁶⁴ Civilsamhället deltar mycket aktivt i den tunisiska samhällsdebatten och i samråd med regeringen.¹⁶⁵ Antalet kvinnliga ledamöter i parlamentet är också högre i Tunisien än i andra MENA-länder.¹⁶⁶ Vidare föreskriver vallagen att vartannat namn på partilistorna till parlaments- och kommunalval skall vara en kvinna,¹⁶⁷ tre kandidater under 35 års ålder och minst en med funktionsnedsättning.¹⁶⁸

Frivilligorganisationer och internationella organisationer arbetar också för att öka marginaliserade gruppers deltagande i Tunisien. I nuläget saknar vissa grupper i samhället fulla politiska rättigheter; exempelvis kan inte icke-muslimer ställa upp i presidentval, samtidigt som befintlig lagstiftning och diskriminering av hbtq-personer hindrar dem från öppet aktivt politiskt deltagande. Detta till trots, sökte åtminstone en öppet homosexuell man nominering för att kandidera till 2019 års presidentval.¹⁶⁹

Yttrande- och tryckfrihet

Genom lagdekret no. 115 av den 2 november 2011 stadgades press-, tryck- och publiceringsfrihet i Tunisien.¹⁷⁰ I enlighet med konstitutionen,¹⁷¹ har ett oberoende organ för att säkra yttrande- och pressfrihet i radio och tv inrättats i Tunisien.¹⁷² Som framgått ovan, deltar också civilsamhället mycket aktivt i den tunisiska samhällsdebatten och i samråd med regeringen.¹⁷³ Freedom House bedömer att tryckfriheten har förbättrats de senaste åren, och noterar att ett stort antal oberoende utgåvor opererar i landet, samt att Tunisien undertecknat den internationella deklarationen avseende information och demokrati som initierades år 2018.¹⁷⁴ UD be-

---

¹⁶² Jfr Afro-Middle East Center; UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

¹⁶³ Freedom House, B1-B2.

¹⁶⁴ UD, s. 5.

¹⁶⁵ Ibid., s. 4.

¹⁶⁶ Netherlands Institute for Multiparty Democracy, s. 14-16.

¹⁶⁷ UD, s. 5-6.

¹⁶⁸ Freedom House, B4.

¹⁶⁹ Ibid.

¹⁷⁰ UNHRC, s. 10.

¹⁷¹ Artikel 127 Tunisiens konstitution.

¹⁷² UD, s. 7.

¹⁷³ Ibid., s. 4.

¹⁷⁴ Freedom House, D1.

dömer att internet i huvudsak är fritt i Tunisien, med undantag för aktiv statlig censur i samband med terrorismbekämpning. Sedan konstitutionen antogs, har det i och för sig förekommit flera fall där äldre lagstiftning har tillämpats och personer dömts till fängelse och böter för att öppet ha kritiserat polisen.¹⁷⁵ I april 2020 noterar också HRC att regelverk som begränsar möjligheterna för journalister och människorättsförsvarare att kritisera offentliga institutioner fortfarande är i kraft, och pekar även på förekomst av hot, trakasserier och godtyckliga frihetsberövanden av människorättsförsvarare i landet.¹⁷⁶

HRW framhåller dels att arbetet går långsamt med att justera lagstiftning som står i strid med konstitutionen, inte minst strafflagen och straffprocesslagen, dels att åtskilliga individer blivit åtalade för brott som "ärekränkning" eller "förolämpning" av statlig tjänsteman eller för att ha "stört allmän ordning" eller "allmän moral", samt några journalister och medieaktivister för publiceringar eller deras åsikter.¹⁷⁷ Strafflagen kriminaliserar bl.a. just förolämpning av en offentlig tjänsteman, vilket enligt uppgift kan tas som intäkt av tunisisk polis för att arrestera individer på lösa grunder.¹⁷⁸

Även Freedom House noterar att journalister fortsatt utsätts för påtryckningar och hot från myndighetsföreträdare. I synnerhet reportrar som bevakar säkerhetsstyrkorna är särskilt utsatta för trakasserier och frihetsberövanden. Vidare uppges finnas anledning till oro för påtaglig politisk påverkan på såväl privat media som public service.¹⁷⁹ Reporters Without Borders, som i sitt tryckfrihetsindex (2020) rankar Tunisien på plats 72 av 180 rankade länder, noterar vidare att klimatet för media och journalister har försämrats i landet sedan det senaste presidentvalet i oktober 2019.¹⁸⁰

Förenings-, församlings- och demonstrationsfrihet

Förenings- och församlingsfrihet samt rätten till fredliga demonstrationer åtnjuter grundlagsskydd i den nya tunisiska konstitutionen.¹⁸¹ Demonstrationer drivna av politiska, sociala och ekonomiska frågor äger rum tämligen regelbundet i Tunisien.¹⁸² Samtidigt har 2015 års antiterrorlagstiftning och kontinuerliga undantagslagar därefter inneburit betydande inskränkningar i demonstrationsfriheten i och med att de ger säkerhetsstyrkorna möjlighet att förbjuda strejker, möten och större folksamlingar med hänvisning till risker. Kritik har därför framförts om att rådande undantagstillstånd, som visserligen har förlängts med hänsyn till rådande säkerhetsläge, ligger kvar som verktyg för regeringen att mota opposition. Enligt Freedom House, har hundratals personer arresterats i samband med demonstrationer motiverade av ekonomiska svårigheter de senaste åren.¹⁸³

---

¹⁷⁵ UD, s. 7-8, [url](#)

¹⁷⁶ UNHRC, s. 10.

¹⁷⁷ HRW, *Tunisia*; HRW, *Tunisia: Unfinished Rights Business*, 2020-02-28, [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹⁷⁸ Artikel 125 ff Tunisiens strafflag (2012)/République Tunisienne, *Le Code Penal*, Publications de l'Imprimerie Officielle de la République Tunisienne, 2012 [franska], [url](#) (Hämtad 2020-08); The Law on Police Use of Force Worldwide, *Tunisia*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08); HRW, *Tunisia - Events of 2017, 2018*, [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹⁷⁹ Freedom House, D1.

¹⁸⁰ Reporters Without Borders, *Tunisia*, 2020, [url](#) (Hämtad 2020-09).

¹⁸¹ Artiklar 35-37 Tunisiens konstitution (se vidare, Rights and Freedoms).

¹⁸² Jfr Carnegie MEC, 2020-03-20; UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

¹⁸³ Se vidare, Freedom House, E1.

För fördjupning avseende ovanstående och övriga grundläggande fri- och rättigheter som inte avhandlas nedan, se vidare Tuniens konstitution¹⁸⁴ jämte relevant rapportering och analys från UNHRC, Human Rights Watch, amerikanska¹⁸⁵ respektive svenska UD, Freedom House samt Bertelsmann Stiftung.

3.2 Etniska minoriteter

Minoritetsintressen lyfts mer sällan fram i Tunisien i jämförelse med flera andra länder i MENA.¹⁸⁶ Tuniens inhemska befolkning utgörs i grunden av berbisktalande (plur. *imazighen*, sing. *amazigh*),¹⁸⁷ som enligt vissa uppgifter inte vill kalla sig själva berber,¹⁸⁸ och hos vilka *shilha* (*tashelhayt*), ett av många berbiska språk (*tamazight*) och dialekter i Nordafrika,¹⁸⁹ uppges vara det dominerande.¹⁹⁰ De berbisktalande utgör dock idag en liten andel av den tunisiska befolkningen, och läser arabiska i skolan.¹⁹¹

Den tidigare regimens presidenter, Bourguiba och Ben Ali, drev båda en linje om nationell enighet kring den arabiska majoritetsbefolkningens identitet, vilket marginaliserade andra grupper än de arabisktalande. En av de stora vinsterna med de förändringar som ägt rum i Tunisien sedan 2011 uppges vara att olika minoriteter har fått en starkare röst, bl.a. de berbisktalande som nu uppges kunna tala friare om sin sak, driva sina språkliga rättigheter och arbeta för återupplivandet av sitt kulturarv – som visserligen redan gör sig gällande i stora delar av den tunisiska kulturen, som i språk, namn, mat och kläder etc.¹⁹² 2014 års konstitution stipulerar dock fortfarande att landets officiella språk är arabiska.¹⁹³

Tuniens kultur kan annars sägas vara mångfacetterad. Efter de berbiska folkens tidiga ankomst till Nordafrika,¹⁹⁴ har historiska immigrations- och kolonisationsperioder i Tunisien bl.a. medfört tillskott av fenicier, judar, romare, araber, subsahariska afrikaner (bl.a. genom slavhandel), spanska morer samt diverse asiatiska och europeiska traditioner, som tillkommit under olika islamiska dynastier, det ottomanska imperiet och sedermera franskt styre, vilket också bl.a. framgår av mängden olika tunisiska familjenamn.¹⁹⁵

Bland de uttryckligt omrapporterade minoriteterna ingår svarta tunisier och judar. Antalet tunisiska judar uppskattas idag till ca 1 400–2 000, varav ca en tredjedel (huvudsakligen ättlingar

---

¹⁸⁴ Huvudsakligen artiklar 21-49.

¹⁸⁵ US Department of State (USDOS), Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor, *2019 Country Reports on Human Rights Practices: Tunisia*, 2020-03-11, [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹⁸⁶ MRG, *Minorities and indigenous peoples in Tunisia*.

¹⁸⁷ Encyclopaedia Britannica, *Tunisia*; Temehu, *Berbers: The Empire Without Borders*, 2019-01-16, [url](#) (Hämtad 2020-08); MRG.

¹⁸⁸ Foreign Policy, *Not Arab, and Proud of It*, 9 augusti 2016, [url](#) (Hämtad 2020-08); Temehu; MRG, juli 2020, [url](#)

¹⁸⁹ MRG; Temehu; Encyclopaedia Britannica, *Berber languages (Amazigh languages)*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

¹⁹⁰ MRG.

¹⁹¹ Foreign Policy.

¹⁹² Ibid.

¹⁹³ Artikel 1 Tuniens konstitution.

¹⁹⁴ Se t.ex. Temehu.

¹⁹⁵ Encyclopaedia Britannica, 2020-07-17; Atalayar; jfr UI, *Landguiden, Äldre historia*.

till invandrade spanska och italienska judar) i och kring huvudstaden Tunis, och övriga i huvudsak koncentrerade till ön Djerba, där de judiska invånarna har rötter sedan ca 2 500 år tillbaka, och den närbelägna staden Zarzis.¹⁹⁶ Enligt UD, respekteras den judiska minoriteten överlag i landet, men det uppges samtidigt finnas en negativ bild av judar bland tunisier. Särskilt utsatta rapporteras vara svarta tunisier och subsahariska befolkningsgrupper, vilka diskrimineras i myndighetskontakter, arbetslivet, skolan och på fastighetsmarknaden.¹⁹⁷

I oktober 2018 antog dock det tunisiska parlamentet ambitiös lagstiftning mot all form av rasdiskriminering. Enligt lagen föreskrivs upp till tre års fängelse och böter för rasdiskriminering. Lagen har också applicerats, bl.a. i ett fall där en tunisisk kvinna dömdes till villkorligt fängelsestraff och böter för att ha uttalat sig rasistiskt mot sin dotters svarta lärare.¹⁹⁸

3.3 Religionsfrihet

Den tunisiska konstitutionen stipulerar att staten är garant för samvets- och religionsfrihet, fri religionsutövning, moderation och tolerans – samt att *takfir* och uppmaningar om hat och våld skall förbjudas och bekämpas.¹⁹⁹ Samtidigt framgår att Tuniens statsreligion är islam,²⁰⁰ implicit sunniislam, efter *Mäliskolan*.²⁰¹ Det förekommer också uppskattningar om att uppåt 99 procent av tunisierna är sunnimuslimer, och övriga kristna (flera samfund), judar, shiamuslimer, bahá'ier och icke-troende,²⁰² vilket dock, enligt Minority Rights Group, är svårt att verifiera i avsaknad av uttryckligt erkännande av andra religioner än islam, kristendom och judendom.²⁰³ Som framgår ovan, respekteras de kristna och judiska minoriteterna överlag i landet, även om det uppges finnas en negativ bild av judar bland tunisier.²⁰⁴

Till de muslimska riktningar som finns representerade i Tunisien hör i övrigt sufi, ibadī och shi'a. Shiiterna uppges vara utfrusna, varför där finns begränsat med information om samfundet och dess storlek i Tunisien. I övrigt finns också bl.a. bahá'ier i landet, men de betraktas som villoläriga, varför deras religionsutövning endast tolereras i privata sammanhang.²⁰⁵

Vidare, enligt amerikanska UD, noterar kristna företrädare att den tunisiska regeringen inte fullt ut erkänner deras rättigheter att etablera och licensiera en arabiskspråkig församling och kyrkogård. Samtidigt framhåller kristna konvertiter från islam att hot från familjemedlemmar och andra individer reflekterar det sociala trycket mot muslimer som lämnar sin religion.²⁰⁶

---

¹⁹⁶ USDOS, *2019 Report on International Religious Freedom: Tunisia*, 2020-06-10, s. 3, [url](#) (Hämtad 2020-08); MRG.

¹⁹⁷ UD, s. 14-15.

¹⁹⁸ Se vidare, USDOS, 2020-03-11, s. 25.

¹⁹⁹ Artikel 6 Tuniens konstitution. Avseende innebörden av *takfir* (uttalande om att någon är *kafir*, dvs. inte längre muslim), se t.ex. Oxford Islamic Studies, *Takfir*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-09).

²⁰⁰ Artikel 1 Tuniens konstitution; Freedom House, D2.

²⁰¹ MRG; se vidare, Encyclopaedia Britannica, *Mālikī Islamic Law*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-09).

²⁰² Se vidare, USDOS, 2020-06-10, s. 3.

²⁰³ MRG.

²⁰⁴ UD, s. 14-15.

²⁰⁵ MRG.

²⁰⁶ USDOS, 2020-06-10, s. 2.

Enligt Freedom House erfar konvertiter till kristendom ofta trakasserier och diskriminering i Tunisien.²⁰⁷

Likaledes uppger ateister att de möter socialt tryck att dölja sin ateism och att delta i muslimska religiösa traditioner.²⁰⁸ Hädelse är dessutom fortfarande illegalt i Tunisien, och polis kan nyttja detta som grund för arrestering. Detta samtidigt som utbildning i statsreligionen islam fortsatt utgör en del av den obligatoriska skolplanen. Så sent som i maj 2019 arresterades en tunisisk kaféägare p.g.a. att han hade hållit öppet fastetid under ramadan.²⁰⁹

3.4 Utsatthet på grund av kön

Diskriminerande shariabaserad lagstiftning kvarstår bl.a. på områdena arvsrätt och vårdnad.²¹⁰ Tunisien har emellertid kommit förhållandevis långt med arbetet för kvinnors rättigheter.²¹¹ Tunisiska kvinnor erhöll rösträtt år 1957, året efter självständighetsförklaringen, och rätten att kandidera i val strax därefter. Den kvinnliga representationen i det tunisiska parlamentet var också noterbar långt före 2011 års revolution, delvis p.g.a. att det då styrande partiet, Rassemblement Constitutionnel Démocratique (RCD), drev kvotering inom partiet. Vid den tiden låg emellertid i praktiken all makt hos presidenten.²¹²

År 1985 ratificerade Tunisien konventionen om avskaffandet av all slags diskriminering mot kvinnor ("FN:s kvinnokonvention"/CEDAW). Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2008.²¹³ Vidare stipulerar konstitutionen bl.a. att 'staten förbinder sig att skydda kvinnors samtliga rättigheter och verka för att stärka och utveckla dessa rättigheter. Staten garanterar lika villkor för kvinnor och män gällande tillträde till alla ansvarsnivåer inom alla domäner. Staten arbetar för att nå jämlikhet mellan kvinnor och män i folkvalda församlingar.²¹⁴ Detta till trots, finner HRC i april 2020 att den kvinnliga representationen fortfarande är otillräcklig i såväl parlament som regering, domarkår, diplomatkår samt bland seniora och lokala ämbeten.²¹⁵ Tunisien har dock en högre andel kvinnliga parlamentsledamöter än de flesta OECD-länder²¹⁶ (över 30 procent²¹⁷), även om andelen minskat sedan 2014 års parlament.²¹⁸ Men antalet kvinnliga ledamöter är fortfarande högre i Tunisien än i något annat MENA-land,²¹⁹ med 49 kvinnliga ledamöter efter 2019 års parlamentsval (11 kvinnor sökte också nominering för att kandidera till det senaste presidentvalet).²²⁰ Situationen är emellertid

---

²⁰⁷ Freedom House, D2.

²⁰⁸ USDOS, 2020-06-10, s. 2.

²⁰⁹ Freedom House, D2.

²¹⁰ UNHRC, s. 5.

²¹¹ Se vidare, UD, s. 12-13.

²¹² Netherlands Institute for Multiparty Democracy, s. 14-16.

²¹³ OHCHR, *UN Treaty Body Database – Tunisia*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08); UD, s. 17-19.

²¹⁴ Artikel 46, 34 Tuniens konstitution.

²¹⁵ UNHRC, s. 5.

²¹⁶ Se vidare, OECD.

²¹⁷ UD, s. 5-6.

²¹⁸ USDOS, 2020-03-11, s. 17.

²¹⁹ Netherlands Institute for Multiparty Democracy, s. 14-16.

²²⁰ Freedom House, B4.

inte densamma på ministernivå eller i ledningen för utskott och partier, där klar manlig dominans fortfarande råder.²²¹ 70 av landets kommuner, inklusive Tunis, har kvinnliga borgmästare. Vidare föreskriver vallagen att vartannat namn på partilistorna till parlaments- och kommunalval skall vara en kvinna.²²²

Enligt konstitutionen skall staten också "vidta alla nödvändiga åtgärder för att eliminera våld mot kvinnor".²²³ Mot bakgrund av det, och en växande kampanj för tunisiska kvinnors civila rättigheter, antogs i augusti 2017 också en ny lag avseende "eliminering av våld mot kvinnor" (Lag No. 58),²²⁴ som dels, i definitionen av våld mot kvinnor, inkluderar all form av hinder från "jämlighet inom de civila, politiska, ekonomiska, sociala, eller kulturella domänerna", dels garanterar lagföring av förövare, samt att offer skall erhålla vård och skydd. Vidare kriminaliserar den bl.a. incest, sexuella trakasserier av kvinnor på allmän plats och diskriminering p.g.a. kön.²²⁵ Enligt lagen skall också bl.a. en statlig myndighet med uppgift att övervaka och samordna arbetet mot våld mot kvinnor upprättas.²²⁶

Generellt utdöms förhållandevis höga straff för våld eller sexuella övergrepp mot kvinnor utanför hemmet i Tunisien. 2019 dömde t.ex. en domstol i Tunis fem individer till livstids fängelse för våldtäkt av en 27-årig kvinna.²²⁷ Samtidigt rapporteras våld mot kvinnor vara frekvent förekommande i Tunisien, i synnerhet i nära relationer.²²⁸ Rapportering som UD tagit del av visar att en majoritet av de tunisiska kvinnorna har utsatts för våld.²²⁹ I augusti 2020 rapporteras också t.ex. att tunisisk polis varit direkt eller indirekt involverad i flera fall av våld mot kvinnor.²³⁰

Enligt uppgift föreskriver lagstiftning på området våld i nära relationer dubbla straffsatser för förövare besläktade med brottsoffret, men befintligt lagrum appliceras sällan i praktiken.²³¹ Samtidigt uppges fortfarande den sociala acceptansen för våld i nära relationer vara hög, även bland tunisiska kvinnor. Våldtäkt inom äktenskapet är fortfarande inte straffbart,²³² och våld i nära relationer betraktas bara som brottsligt i upprepade fall. År 2017 fattades emellertid beslut om att upphäva strafflagens utrymme för en våldtäktsman att undgå lagföring om han gifte sig med brottsoffret eller om brottsoffret drog tillbaka sina anklagelser. Lagändringen uppgavs dock i april 2020 ännu inte ha godkänts.²³³

---

²²¹ Netherlands Institute for Multiparty Democracy, s. 14-16.

²²² UD, s. 5-6.

²²³ Artikel 46 Tunisiens konstitution.

²²⁴ Tunisien, *Lag No. 58/2017 avseende eliminering av våld mot kvinnor*, 2017-08-11 [franska], [url](#) (Hämtad 2020-08).

²²⁵ USDOS, 2020-03-11, s. 20; France24, *The Observers, Tunis-based rights groups sound alarm over police violence against women*, 2020-08-18, [url](#) (Hämtad 2020-08).

²²⁶ UD, s. 13.

²²⁷ USDOS, 2020-03-11, s. 21.

²²⁸ Freedom House, G3.

²²⁹ UD, s. 13.

²³⁰ Se vidare, France24, 2020-08-18.

²³¹ USDOS, 2020-03-11, s. 21.

²³² UNHRC, s. 5-6; Freedom House, G3; UD, s. 13.

²³³ UNHRC, s. 5-6.

Det tunisiska ministeriet för kvinnor, familj, barn och äldre har etablerat en stömlinje för brotts-offer, och det finns nio center som ger stöd till utsatta kvinnor, varav fem som drivs av ministeriet och fyra som drivs av frivilligorganisationer.²³⁴ Dessa center rapporteras dock vara underfinansierade och i huvudsak koncentrerade till urbana områden.²³⁵

Vidare rapporteras att tunisiska kvinnor erfar såväl diskriminering på arbetsmarknaden som frekvent förekomst av sexuella trakasserier i den offentliga miljön,²³⁶ samtidigt som där råder brist på tillgång och tillträde till service vid fråga om aborter.²³⁷

Sedan år 2017 äger dock tunisiska kvinnor t.ex. rätten att gifta sig med en icke-muslim, efter att justitieministeriet upphävt ett dekret som tidigare förbjöd sådana giftermål.²³⁸ Samtidigt erhöles rätten att överföra tunisiskt medborgarskap i och med giftermål med en utländsk man.²³⁹

3.5 Hbtq-personer

HRW rapporterar också att det förekommer förnedrande behandling och fängslanden av homosexuella i Tunisien,²⁴⁰ med stöd i strafflagens artikel 230, som stipulerar att "sodomi" ger upp till tre års fängelse,²⁴¹ fast i strid med rätten till privatliv och icke-diskriminering enligt tunisisk konstitution.²⁴² Den 28 juli 2020 fastställde exempelvis en tunisisk appellationsinsdomstol ett tidigare avgörande i första instans mot två män anklagade för "sodomi" (mot deras nekande), med den skillnaden att deras tvååriga fängelsestraff reducerades till ett års fängelse i den högre instansen.²⁴³ HRC noterar vidare att artikel 226 samma lag, som kriminaliserar "grov oanständighet",²⁴⁴ också ofta appliceras för att trakassera "sexuella minoriteter", samt att domstolar fortsatt tvingar individer som misstänks för att vara homosexuella att genomgå anala undersökningar.²⁴⁵ Enligt UD förekommer dessa kränkande påtvingade undersökningar inte minst på polisstationer.²⁴⁶ Enligt amerikanska UD blir utgångspunkten för domare att de som vägrar att låta sig undersökas analt betraktas som "skyldiga".²⁴⁷

Enligt NGO-uppgifter till amerikanska UD, förekommer det också att tunisiska myndigheter utnyttjar ovannämnda lagstöd för att frihetsberöva och förhöra personer om deras sexuella läggning, emellanåt baserat endast på utseende. Lagföring av hbtq-personer uppges också

---

²³⁴ USDOS, 2020-03-11, s. 21.

²³⁵ UNHRC, s. 5-6.

²³⁶ Freedom House, F4.

²³⁷ UNHRC, s. 5-6.

²³⁸ Freedom House, G3.

²³⁹ UD, s. 13.

²⁴⁰ HRW, 2020-02-28.

²⁴¹ Under förutsättning att inga andra brott (t.ex. våldtäkt) begåtts samtidigt (artikel 230 Tunisiens strafflag/République Tunisienne, *Le Code Penal*).

²⁴² HRW, *Tunisia: Homosexuality Convictions Upheld*, 2020-08-05, [url](#) (Hämtad 2020-08); artiklar 24, 21 Tunisiens konstitution.

²⁴³ HRW, 2020-08-05.

²⁴⁴ Jfr artikel 226 Tunisiens strafflag.

²⁴⁵ UNHRC, s. 5.

²⁴⁶ UD, s. 6, 15.

²⁴⁷ USDOS, 2020-03-11, s. 26.

förekomma med stöd av ett annat lagrum som kriminaliserar "överträdelse mot allmän moral" eller liknande, med sex månaders fängelse och böter i straffskalan. Vidare rapporteras hbtq-personer också möta annan diskriminering, hat och hot i samhället, bl.a. döds- och våldtäktshot, samtidigt som socialt stigma och rädsla för att själva lagföras avskräcker från att rapportera problem.²⁴⁸

Av allt att döma är det i praktiken generellt främst män som har, eller misstänks ha, sex med män som blir föremål för lagföring i Tunisien, men det förekommer många uppgifter om diskriminering och övergrepp mot andra delar av det sammansatta hbtq-samfundet i landet. Som exempel uppges en känd kvinnlig hbtq-aktivist ha attackerats både verbalt och fysiskt av en mängd människor på Avenue Habib Bourguiba i centrala Tunis 5 augusti. Incidenten skall dessutom ha ägt rum i närheten av poliser som inte ingrep. Istället skall de bl.a. ha uppmuntrat förbipasserande att förolämpa och misshandla kvinnan och hennes sällskap.²⁴⁹

Freedom House bedömer att befintlig lagstiftning och diskriminering av hbtq-personer hindrar dem från öppet aktivt politiskt deltagande. Detta till trots, sökte åtminstone en öppet homosexuell man nominering för att kandidera till 2019 års presidentval.²⁵⁰ I april 2020 välkomnar HRC ett domslut som medger möjlighet för organisationen *Shams*, som arbetar till skydd för hbtq-personers rättigheter i Tunisien, att verka legalt i landet, men noterar samtidigt med oro att diskriminering mot hbtq-personer kvarstår i tunisisk lag och praxis.²⁵¹

3.6 Personer med funktionsnedsättning

Den tunisiska konstitutionen föreskriver att "staten skall skydda personer med funktionsnedsättning från alla former av diskriminering. Alla personer med funktionsnedsättning skall ha rätt att, beroende på funktionsnedsättningens natur, ta del av alla åtgärder som säkerställer deras fulla integration i samhället, och staten skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att uppnå detta".²⁵² Enligt UD är det straffbart i Tunisien att diskriminera personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning, samtidigt som den tunisiska staten de senaste åren vidtagit åtgärder för att integrera personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden, t.ex. skattelättnader för företag som anställer personer med fysiska funktionsnedsättningar. Lagen föreskriver också att minst två procent av de anställda skall vara personer med funktionsnedsättning. Socialdepartementet har också tillsett att ca. 300 statliga skolor funktionsnedsättningsanpassats.²⁵³

3.7 Rätten till liv, kroppslig integritet och personlig säkerhet

3.7.1 Dödsstraff

Dödsstraff förekommer till dags dato i straffskalan och appliceras för en rad typer av brott mot nationens säkerhet som attentat mot statschefen, landsförräderi, mord²⁵⁴ och terrorism. Oro-

---

²⁴⁸ Ibid.

²⁴⁹ France24, 2020-08-18.

²⁵⁰ Freedom House, B4.

²⁵¹ UNHRC, s. 5.

²⁵² Artikel 48 Tunisiens konstitution.

²⁵³ UD, s. 16.

²⁵⁴ Se bl.a. artiklar 5 och 60 Tunisiens strafflag.

ande många, enligt HRC, som samtidigt noterar att moratorium mot verkställighet har observerats sedan år 1993.²⁵⁵ Enligt UD är emellertid det politiska intresset för en lagändring som skulle innebära avskaffandet av dödsstraffet i Tunisien svagt.²⁵⁶ Landet är inte heller part till det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet (CCPR-OP2-DP).²⁵⁷

3.7.2 Kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CAT) signerades den 26 augusti 1987 och ratificerades 23 september 1988 av Tunisien. Den 29 juni 2011 ratificerade man också det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr (CAT-OP).²⁵⁸ Vidare föreskriver Tunisiens konstitution att "staten skyddar mänsklig värdighet och fysisk integritet, och förbjuder psykisk och fysisk tortyr. Tortyrbrott är inte föremål för preskription".²⁵⁹ År 2016 etablerades också den Nationella myndigheten för prevention av tortyr och annan grym, inhuman eller förnedrande behandling eller bestraffning.²⁶⁰

Det rapporteras emellertid om fortsatt förekomst av tortyr och annan förnedrande behandling inom säkerhetssektorn, särskilt i samband med polisförvar²⁶¹ men också vid andra former av ingripanden.²⁶² Fackliga polisorganisationer uppges dock ha motarbetat reformansträngningar för att komma tillrätta med problemen.²⁶³ Personer misstänkta för terroristbrott och hbtq-personer skall ha varit särskilt utsatta.²⁶⁴

Vidare noterar HRC att strafflagens definition av tortyr²⁶⁵ är ofullständig då den inte inkluderar bestraffning som ett förbjudet syfte med tortyr. Den medger också undantag för offentliganställda eller motsvarande som tar avstånd från tortyr "i god tro", vilket ger utrymme för strafffrihet. Utöver det, oroas HRC bl.a. över att de allmänna åklagarna inte är involverade i förhörs-sammanhang trots att polis arbetar under deras ansvarsområde i samband med utredningar etc., medan domare fortfarande betraktar erkännanden erhållna under tortyr och tvång som tillåten bevisning.²⁶⁶

---

²⁵⁵ UNHRC, s. 6.

²⁵⁶ UD, s. 6-7.

²⁵⁷ OHCHR, *UN Treaty Body Database – Tunisia*; UD, s. 17.

²⁵⁸ Ibid.; UD, s. 18.

²⁵⁹ Artikel 23 Tunisiens konstitution.

²⁶⁰ UNHRC, s. 8.

²⁶¹ Ibid.

²⁶² Jfr t.ex. HRW, 2020-02-28; Freedom House, F3.

²⁶³ MEI, 2019-03-26; Freedom House, F3.

²⁶⁴ UD, s. 6; HRW, 2020-02-28; HRW, 2020-08-05.

²⁶⁵ Jfr artikel 101 Tunisiens strafflag.

²⁶⁶ Se vidare, UNHRC, s. 8; jfr CAT, *Concluding observations on the third periodic report of Tunisia*, 2016-06-10; (Hämtad 2020-08); OHCHR, *Human rights and counter-terrorism: UN Special Rapporteur on the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism concludes visit to Tunisia: Preliminary findings of the visit to Tunisia*, 3 februari 2017-02-03, [url](#) (Hämtad 2020-08).

3.7.3 Fängelse- och förvarsförhållanden; personlig frihet och säkerhet

Fängelseförhållanden i Tunisien rapporteras vara undermåliga och präglas av överbeläggning, underbemanning och bristande infrastruktur.²⁶⁷ I april 2020 rapporterar HRC om överbeläggning dels p.g.a. ett väldigt högt antal häktade personer, dels p.g.a. ett väldigt högt antal fängslanden även för lindriga brott och förseelser, samtidigt som separationen mellan häktade och dömda samt mellan vuxna och minderåriga inte fungerar överallt.²⁶⁸

HRC noterar samtidigt tillfredställande förbättringar. I och med lagstiftning antagen år 2016 reduceras den legala tiden för polisförvar för ordinär brottslighet till 48 timmar samtidigt som frihetsberövade ges tillträde till biträde från början och under förhör, samt möjlighet till medicinsk undersökning. Lagstiftningen preciserar emellertid inte minimigräns för vad som kan legitimera frihetsberövande, tiden för när ett frihetsberövande påbörjas, kriterierna för när åklagare kan fatta beslut om förlängning, eller klagorätten mot frihetsberövandets legalitet. Samtidigt uppges alla dessa delar inte alltid följas i praktiken. Mest väsentligt, förefaller tiden för polisförvar kunna överskridas, i synnerhet i terrorismrelaterade ärenden.²⁶⁹

Efter terrorattacken vid Bardomuseet 2015 infördes undantagslagar, som har förlängts i omgångar sedan dess, och en ny anti-terrorlagstiftning (Lag No. 22/2015²⁷⁰) som bygger på en bred och oprecis definition av terrorism, vilka sammantagna ger säkerhetssektorn väsentligt större manöverutrymme att hålla misstänkta terrorister frihetsberövade innan åtal väcks och innan biträde förordnas.²⁷¹ FN har uttryckt oro över att anti-terrorlagen inte garanterar tillträde till vare sig advokat eller anhöriga under frihetsberövandet;²⁷² en misstänkt terrorist kan hållas incommunicado i upp till femton dagar, de inledande 48 timmarna eventuellt utan biträde, och först efter fem dagar krävs åklagarbeslut.²⁷³ Enligt HRC förekommer uppgifter om godtyckliga frihetsberövanden, tortyr och långa fängelsestraff under inhumana förhållanden för personer misstänkta för, eller skyldiga till, terrorism.²⁷⁴

Sedan undantagslagarna infördes år 2015, rapporteras över 500 tunisier ha hållits i husarrest under varierande perioder, antingen på basis av misstankar om terrorism eller på misstankar om korruption, noterar den tunisiska människorättsbevakaren The Observatory of Rights and Freedoms in Tunisia. Även i detsammanhanget hänvisas till presidentdekret No. 50 av år 1978. Av samma skäl skall också 100 000 tunisier ha fått sin rörelsefrihet och administrativa frihet kringskuren, med hänvisning till gränskontroll.²⁷⁵

---

²⁶⁷ UD, s. 6; HRW, 2020-02-28; HRW, 2020-08-05.

²⁶⁸ UNHRC, s. 8-9.

²⁶⁹ UNHRC, s. 9-10.

²⁷⁰ Tunisien, *Lag No. 22/2015 avseende terrorismbekämpning (Projet de loi organique n° 2014-9 relative à la lutte contre le terrorisme et la répression du blanchiment d'argent)*, 2015, [url](#) (Hämtad 2020-08).

²⁷¹ HRW, *Tunisia: Counterterror Law Endangers Rights Legislate Safeguards Against Abuse*, 2015-07-31, [url](#) (Hämtad 2020-08); jfr UNHRC, s. 7; UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

²⁷² The Law on Police Use of Force Worldwide; Tunisien, *Lag No. 22/2015*.

²⁷³ UNHRC, s. 7; The Law on Police Use of Force Worldwide.

²⁷⁴ UNHRC, s. 7.

²⁷⁵ MEMO, *Tunisian Observatory of Rights and Freedoms: 'More than 500 citizens under house arrest'*, 2019-12-19, [url](#) (Hämtad 2020-08).

3.7.4 Våldsnivåer till följd av väpnade konflikter eller andra motsättningar

Efter den s.k. Arabiska våren, drabbades vissa andra länder i MENA, i synnerhet Syrien, Jemen och Libyen, av våldsspiraler som sedermera eskalerade till allvarliga och komplexa internationaliserade väpnade konflikter, med separatistiska inslag.²⁷⁶ Tunisien har till dags dato inte drabbats av motsvarande våldsutveckling, delvis p.g.a. att den tunisiska armén, som f.ö. är den minsta i arabvärlden och traditionellt i princip hållits utanför politiken i landet, varken initialt eller senare vänts mot den tunisiska befolkningen.²⁷⁷ Enligt WJP:s bedömning, värderas Tunisien sammantaget tämligen högt på området ordning och säkerhet p.g.a. låg konfliktnivå och förhållandevis låg brottslighet.²⁷⁸ Återkommande protestvågor mot bristande politisk leverans och extremism/terrorism indikerar dock att fortsatta säkerhetsutmaningar är att vänta.²⁷⁹

3.7.5 Miljökatastrofer

Tunisien har väsentliga miljöproblem, varav ett är den förhållandevis stora mängden miljögiftiga utsläpp, inklusive 247 miljoner kubikmeter avloppsvatten som årligen rinner ut i Medelhavet eller andra vattendrag²⁸⁰, bl.a. från den statliga fosfatindustrin.²⁸¹ Tunisien är också ett av de länder som lär drabbas påtagligt av pågående klimatförändringar, såsom temperatur- och havsnivåhöjningar, erosion etc.²⁸² Redan år 2020 lever också väsentliga delar av befolkningen i områden med "akut vattenbrist" (knappt 4,6 miljoner), "vattenbrist" (knappt 1,6 miljoner) eller "vattenstress" (knappt 1,4 miljoner).²⁸³

---

²⁷⁶ Migrationsanalys kommentar; jfr Ahram, Ariel I.

²⁷⁷ Carnegie MEC, 2016-02-24; The Washington Post, 2019-05-21.

²⁷⁸ Snittvärdering 0,68 på en poängskala mellan 0 och 1, med goda resultat på underkategorierna "frånvaro av inre konflikt" (0,92) och "frånvaro av brottslighet" (0,77), dock väsentligt sämre på "frånvaro av våldssamma ingripanden" (0,37) (WJP, s. 6-7, 148).

²⁷⁹ Jfr UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

²⁸⁰ UN environment programme, *Transforming Tunisia's Chemicals and Waste Management*, 2020-06-07, [url](#) (Hämtad 2020-08).

²⁸¹ The Guardian, *'Inside, the fish are black': the pollution tainting Tunisian beaches*, 2019-07-09, [url](#) (Hämtad 2020-08).

²⁸² Se t.ex. Meshkal, *Tunisian Activists on Climate Change, Environment, and Development*, 2019-10-18, [url](#) (Hämtad 2020-08); Reuters, *Holding back the tide - sea's advance threatens Tunisia's beaches*, 2020-03-19, [url](#) (Hämtad 2020-08).

²⁸³ World Data Lab, *Water Card – Water Availability, Tunisia*, u.å, [url](#) (Hämtad 2020-08).

4 Myndigheternas förmåga att garantera grundläggande fri- och rättigheter

4.1 Rätts- och säkerhetssektorns funktionalitet och integritet

Enligt WJP:s bedömning av efterlevnad av rättsstatsprincipen, finns ett antal utmaningar och klara förbättringsområden för de tunisiska rätts- och säkerhetssektorerna, bl.a. korruption i såväl civil- som straffrättsliga processer, diskriminering och ineffektivitet i båda sektorer, samt våldsamma ingripanden²⁸⁴, som, i termer av polisbrutalitet under strafffrihet, också tas upp av en rad andra källor återgivna ovan och nedan.

Korruption, underkapacitet och ineffektivitet

Enligt UD, har enskilda generellt möjlighet till rättslig prövning av beslut som påverkar deras rättsliga ställning. Samtidigt råder betydande problem med korruption och underkapacitet/lång väntetid till domstolar, vilket också kan medföra långa häktningstider, medan där redan råder överbeläggning i arrester och fängelser. Alla personer som häktas i Tunisien har i grunden rätt till en offentlig försvarare. Enligt huvudregeln skall också rättegångar vara öppna för allmänheten, med undantag för t.ex. vissa familjerättsliga tvistemål, rättegångar där minderåriga står åtalade eller mål som rör militär personal eller civila misstänkta för brott mot nationell säkerhet. Sistnämnda ärendeslag avgörs dock som huvudregel bakom lyckta dörrar i militärdomstol.²⁸⁵ Enligt Freedom House förekommer det också fortfarande att civila tunisier ställs inför rätta i militärdomstol särskilt p.g.a. anklagelser om "förtal" av armén.²⁸⁶

Avseende ordningsmakten (och armén), stipulerar den tunisiska konstitutionen att "endast staten kan etablera väpnade styrkor och interna säkerhetsstyrkor, i överensstämmelse med lagen och i allmänhetens intresse".²⁸⁷ Den föreskriver också bl.a. att de nationella säkerhetsstyrkorna är "ansvariga för att upprätthålla säkerhet och allmän ordning, säkerställa skyddet för individer, institutioner och egendom, samt att säkerställa verkställigheten av lagen samtidigt som friheter respekteras, med total opartiskhet"²⁸⁸, men ger otillräckliga garantier för civil tillsyn över polisen, enligt Middle East Institute (MEI).²⁸⁹ Enligt WJP:s bedömning, värderas Tunisien sammantaget tämligen högt på området ordning och säkerhet p.g.a. låg konfliktnivå och

---

²⁸⁴ Jfr WJP, s. 148.

²⁸⁵ UD, s. 3-4.

²⁸⁶ Freedom House, F2.

²⁸⁷ Artikel 17.

²⁸⁸ Artikel 19.

²⁸⁹ MEI, 2019-03-26.

förhållandevis låg brottslighet – om än med väsentligt sämre prestation på området ingripanden.²⁹⁰

Interna säkerhetsstyrkorna, dvs. de styrkor som sorterar under inrikesministeriet, utgörs i princip av av ordningspolisen/polisen (*shurta*), det paramilitära [Nationalgardet](#) (*al-Haras al-Watani*)²⁹¹ och den s.k. Rättsliga polisen. Den senare arbetar i justitiedepartementet och domstolarna, men sorterar också under inrikesministeriet. Utöver dessa finns också s.k. interventionsstyrkor (av typen SWAT) och Presidentgardet.²⁹² I regionala mått mätt, är dock de tunisiska polis-/säkerhetsstyrkorna förhållandevis få, med inalles ca 49 000 anställda under den tidigare regimen och knappt 100 000 anställda (inklusive civila) år 2015²⁹³ (dock fler än armén, som endast hade 40 500 i aktiv tjänstgöring år 2016).²⁹⁴ Uppskattningarna om antalet poliser går emellertid isär.²⁹⁵

Enligt uppgift, är också "en påtaglig känsla av bristande säkerhet utbredd bland såväl tunisiska poliser som hos den bredare allmänheten, vilket även underminerar tilliten till polisens förmåga att skydda staten och invånarna från diverse hot, från banala till existentiella". Som manifestation på det, rapporteras bl.a. den tunisiska järnvägsaktören, Transtu, ha planerat att etablera en egen säkerhetsstyrka till skydd mot vandalism och terroristaktiviteter i avlägsna områden som saknar polisiär närvaro.²⁹⁶ Exempelen är flera, varför frågan om inrikesministeriets leverans är föremål för debatt i Tunisien²⁹⁷, liksom de senaste inrikesministrarnas kompetens.²⁹⁸ I samband med de sammandrabbningar som regelbundet äger rum mellan demonstranter och polis, blottas också "en ineffektiv ordningskapacitet och en problematisk relation mellan polisen och befolkningen", enligt MEI.²⁹⁹

Regimen Ben Ali gjorde polisen till sitt främsta verktyg för att kontrollera Tunisien och förtrycka opposition³⁰⁰, i synnerhet islamistisk.³⁰¹ Ett centralt mål för post-revolutionens Tunisien har därmed naturligt blivit att reformera polisen, vilket man också fått tämligen brett internationellt stöd (från såväl stater som diverse FN-organ och andra³⁰²) i att initiera, kanske främst på områdena nationell säkerhet och gränssäkerhet, men också på det vitala området kommunbaserade polisinsatser (närpolis). Detta till trots, ser klyftan mellan ordningsmakten och det

---

²⁹⁰ Snittvärdering 0,68 på en poängskala mellan 0 och 1, med goda resultat på underkategorierna "frånvaro av inre konflikt" (0,92) och "frånvaro av brottslighet" (0,77), dock väsentligt sämre på "frånvaro av våldssamma ingripanden" (0,37) (WJP, s. 6-7, 148).

²⁹¹ Se vidare, FIEP, *Tunisian National Guard*.

²⁹² Lavut, L., *Building Partnerships Towards a Democratic Police Force in the PostRevolutionary Tunisia Context*, 2016-01, s. 109, [url](#) (Hämtad 2020-09).

²⁹³ Carnegie MEC, *Dilemmas of Reform: Policing in Arab Transitions*, 2016-03-30, [url](#) (Hämtad 2020-08).

²⁹⁴ Carnegie MEC, 2016-02-24.

²⁹⁵ Uppskattningar över antalet under polisstaten Ben Ali varierar mellan 150 000 och just 49 000 (fast hårt övertidsarbete). Ytterligare 12000 skall ha anställts därefter (Lavut, L., s. 109).

²⁹⁶ MEI; Kapitalis, 2018-05-23.

²⁹⁷ Kapitalis, 2018-05-23

²⁹⁸ Jfr Kapitalis, *Après le népotisme de Caïd Essebsi, le copinage de Saïed*, 2020-08-25, [url](#) (Hämtad 2020-08).

²⁹⁹ MEI.

³⁰⁰ Lavut, L., s. 102.

³⁰¹ Jfr Encyclopaedia Britannica, *Zine al-Abidine Ben Ali*.

³⁰² Lavut, L., s. 102; jfr FIEP, *Tunisian National Guard*, "The international cooperation", u.å., [url](#); Strategic Capacity Group, *Tunisia Law Enforcement Academy Modernization*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

samhälle den skall hålla ordning på fortfarande ut att vidgas på flera områden, delvis p.g.a. att aggressiva polismetoder har återupptagits med hänvisning till rådande kontraterrorkontext.³⁰³

Överträdelser och straffrihet

MEI noterar att polisreformsarbetet såg ut att fortskrida tämligen väl i en tidig fas av revolutionen, med omedelbar upplösning av den s.k. politiska polisen (State Security Directorate) medan 11 säkerhetschefer fick sparken, samtidigt som inrikesministeriet samarbetade med UNHCR på en ny människorättshandbok för polisen. Sedan dess uppges i praktiken få framsteg ha skett på detta område, och polisbrutalitet i samband med utredningar fortsatt vara ett problematiskt fenomen, samtidigt som straffriheten är tydligt utbredd.³⁰⁴ Även Amnesty International (AI) och UD tillhör dem som uttalar att där råder betydande straffrihet för tunisiska poliser som gör sig skyldiga till brott i tjänsten.³⁰⁵ AI pekar på förekomst av onödigt våld eller övervåld, underlåtenhet att låta offer för övervåld få tillgång till vård, oegentligheter kring utredningar om polisövergrepp, samt övergrepp i rättsak i form av hot och utpressning mot domare i ärenden där poliser är föremål för rättsliga åtgärder.³⁰⁶

Polisens våldsanvändning regleras endast indirekt av tunisisk strafflag³⁰⁷, som i och för sig föreskriver att en offentlig tjänsteman som i sin tjänsteutövning utan legitima skäl använder våld mot andra riskerar fem års fängelse och böter, och att en offentlig tjänsteman som använder tortyr riskerar åtta års fängelse.³⁰⁸ Vidare antogs en lag år 2013 för att skapa ett nationellt organ mot tortyr, med uppgift att inspektera interneringsanläggningar för att söka bevis på förekomst av tortyr eller annan inhuman behandling eller bestraffning.³⁰⁹ Som framgått, rapporteras emellertid om fortsatt förekomst av tortyr och annan förnedrande behandling i samband med polisiära ingripanden mot civila och olika kategorier av frihetsberövade.³¹⁰ Fackliga polisorganisationer uppges ha motarbetat reformansträngningar för att komma tillrätta med problemerna.³¹¹

År 2013 antogs en lag för att skapa en "sanningskommission", The Truth and Dignity Commission/L'Instance Vérité et Dignité (IVD), med uppgift att utreda människorättsöverträdelser begångna av den tunisiska staten åren 1955–2013³¹², och hur Tunisien kan frigöra sig från sitt auktoritära arv³¹³ genom ansvarsutkrävande. 2014 kom IVD:s arbete med att inhämta bevisning igång. Innan parlamentet fyra år senare röstade mot en förlängning av IVD:s mandat,

---

³⁰³ Lavut, L., s. 102.

³⁰⁴ MEI.

³⁰⁵ Amnesty International (AI), *Tunisia: Where running from police can be deadly*, 2019-04-04, [url](#) (Hämtad 2020-08); UD, s. 3-4.

³⁰⁶ Se vidare, AI.

³⁰⁷ The Law on Police Use of Force Worldwide.

³⁰⁸ Ibid.; artikel 101 Tunisiens strafflag.

³⁰⁹ The Law on Police Use of Force Worldwide.

³¹⁰ HRW, 2020-02-28; Freedom House.

³¹¹ MEI; Freedom House.

³¹² The Law on Police Use of Force Worldwide; UD, s. 4.

³¹³ UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

hade över 62 000 klagomål inkommit från den tunisiska allmänheten. Ett antal av dessa ärenden har lett till domstolsprocesser.³¹⁴ Enligt UD, har dock regeringen vid flera tillfällen försökt begränsa IVD:s mandat, medan myndigheter skall ha visat bristande samarbetsvilja.³¹⁵

Där har också funnits åtskilliga fall där fackliga polisorganisationer intervenerat eller polis förhindrat rättegångar där kollegor har stått anklagade. Ett högprofilerat sådant fall ägde rum i februari 2018, då polis genomförde en fritagningsoperation mot en domstol i Ben Arous där fem poliskollegor ställts inför rätta på basis av tortyranklagelser.³¹⁶ Enligt AI har mäktiga polisförbund blivit en av huvudorsakerna bakom straffrihet för människorättsövergrepp i och med att utredningsdomare fruktar hot eller repressalier.³¹⁷ Vidare erkändes aldrig IVD:s slutrapport, som presenterades i mars 2019, av den framlidne president [Essebsi](#). Många av IVD:s rekommendationer har inte heller implementerats därefter.³¹⁸ Bland IVD:s förslag finns bl.a. bättre insyn i säkerhetsapparatusens arbete.³¹⁹ I april 2020 uttrycker HRC oro över att IVD:s mandat inte förlängts, att dess slutrapport inte officiellt har publicerats, att strategin för att implementera dess rekommendationer inte har antagits, samt att en parlamentarisk kommitté ägnad att göra uppföljning ännu inte har etablerats etc.³²⁰

Konsekvenser av undantags- och anti-terrorlagstiftning mm

Sedan undantagslagar och anti-terrorlagstiftning (Lag No. 22/2015³²¹) infördes för fem år sedan, har säkerhetssektorn getts väsentligt större manöverutrymme att hålla misstänkta terrorister frihetsberövade incommunicado innan biträde förordnas och eventuellt åtal väcks.³²² HRC noterar bl.a. att presidentdekret No. 50 av januari 1978 avseende undantagstillstånd, och de befogenheter som därmed tilldelas polisen, i sig substantiellt inskränker fundamentala rättigheter, då det i praktiken saknas möjlighet att pröva dess legalitet, nödvändighet eller proportionalitet. Som framkommit, förekommer i sammanhanget också uppgifter om godtyckliga frihetsberövanden, tortyr och fängelsestraff under inhumana förhållanden för personer misstänkta för, eller skyldiga till, terrorism.³²³ Enligt uppgift kan nämnda manöverutrymme också ha nyttjats för att kontrollera och kriminalisera regimkritiker och granskande journalister, samt inskränka församlingsfriheten.³²⁴ Det har därmed funnits farhågor att det demokratiska Tunisien kan komma att ta en mer auktoritär väg, och att den tidigare "kulturen" av straffrihet inom säkerhetssektorn återupplivas.³²⁵

Samtidigt kriminaliserar strafflagens artikel 125 "förolämpning av en offentlig tjänsteman", vilket enligt uppgift inte sällan tas som intäkt av tunisisk polis för att arrestera individer på lösa

---

³¹⁴ Freedom House; UD, s. 4.

³¹⁵ UD, s. 4.

³¹⁶ MEI; jfr AI; UD, s. 4.

³¹⁷ AI.

³¹⁸ Freedom House.

³¹⁹ UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

³²⁰ Se vidare, UNHRC, s. 3.

³²¹ Tunisien, *Lag No. 22/2015 avseende terrorismbekämpning*.

³²² HRW, 2015-07-31; jfr UNHRC, s. 7; UI, Landguiden, *Aktuell politik*.

³²³ UNHRC, s. 6-7; jfr CAT; OHCHR, 2017-02-03.

³²⁴ UI, Landguiden, *Aktuell politik*; jfr UNHRC, s. 7.

³²⁵ HRW, 2015-07-31; The Washington Post, 2018-11-01.

grunder.³²⁶ Trots den konstitutionella rätten till fredliga sammankomster, finns det också äldre lagstiftning i kraft; Lag 69-4 av 24 januari 1969 som reglerar allmänna sammankomster, ger polisen utrymme att skjuta skarpt (efter att ha provat andra medel) om polisens försök att upplösa en demonstration inte hörsammas.³²⁷

Trots att nuvarande organisation bevisligen har kunnat avslöja och undanröja ett antal planerade attentat, uppges de senaste årens modus operandi från säkerhetsstyrkors sida inte vara fullt kompatibel med en effektiv demokratisk polisstyrkas.³²⁸

Sammantaget kan Tunisien fortfarande sägas vara i behov av lagstiftning som bättre reglerar rättsvårdande myndigheters våldsanvändning för att möta internationell standard.³²⁹ Detta reformarbete lär emellertid även fortsatt bedrivas i motvind, dels för att ekonomiska reformer lär prioriteras före säkerhetssektorreform, dels för att de fackliga polisorganisationernas ställning och argumentation i dagsläget tenderar att vinna mark, inte minst med hänsyn till terrorismbekämpningsargumentet, som, enligt MEI, bidrar till att nära nog "immunisera" polisen mot reform.³³⁰

Repeteras bör slutligen att rättsvårdande myndigheters agerande visavi utsatta kategorier, inte minst hbtq-personer och vissa kvinnor, fortfarande lämnar mycket övrigt att önska, vilket försvårar enskilda medborgares möjligheter att tillgodogöra sig sina rättigheter.³³¹

5 Non-refoulement

Första åren efter regimen Qadhafis fall ökade antalet libyska flyktingar i Tunisien. Vissa av dem har därefter återvänt till Libyen. Skulle Libyenkonflikten återigen förvärras, räknar dock tunisiska myndigheter med ett potentiellt snabbt ökande antal igen.³³² Enligt uppgift har 59 procent av alla flyktingar (samtliga nationaliteter) som anländer till Tunisien passerat Libyen.³³³ Gränsbarriär till trots,³³⁴ hålls officiella gränsövergångar mestadels öppna, och libyer från olika politiska och militära falanger kan generellt resa fritt för möten, dialoger och medicinsk vård i Tunisien.³³⁵ De dagsaktuellt "största" nationaliteter som finns representerade bland asylsökande hos UNHCR i Tunisien är emellertid syrier, ivorianer, sudaneser, eritreaner

---

³²⁶ The Law on Police Use of Force Worldwide; HRW, *Tunisia – Events of 2017*.

³²⁷ The Law on Police Use of Force Worldwide; kap. IV, art. 21 Tunisien, *Lag 69-4 avseende allmänna sammankomster (Loi n° 69-4 du 24 janvier 1969, règlementant les réunions publiques, cortégés, défilés, manifestations et attroupements)*, 1969-01-24 [franska], [url](#) (Hämtad 2020-08).

³²⁸ Se vidare, Lavut, L., s. 147-148.

³²⁹ The Law on Police Use of Force Worldwide.

³³⁰ Se vidare, MEI.

³³¹ Migrationsanalys kommentar.

³³² Carnegie MEC, 2020-03-18, s. 3.

³³³ UD, s. 16.

³³⁴ Carnegie MEC, 2020-03-18, s. 5.

³³⁵ Ibid., s. 4

och somalier.³³⁶ Över tid är det annars syrier, ivorianer, eritreaner och palestinier. Antalet libyer tenderar nu också återigen att öka i Tunisien.³³⁷

Tunisien har bl.a. ratificerat 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning (1957) och 1967 års tilläggsprotokoll (1968)³³⁸ samt 1969 års OAU-konvention angående specifika aspekter av flyktingproblem i Afrika.³³⁹ Vidare stipulerar konstitutionen (2014) att "rätten till politisk asyl skall garanteras i lag; det är förbjudet att utlämna personer som har beviljats politisk asyl".³⁴⁰ Tunisien har dock till dags dato inte antagit nationell lagstiftning avseende asyl³⁴¹, och det finns inte heller någon ansvarig myndighet för att hantera flyktingar. I stället hänvisas flyktingar till UNHCR.³⁴²

Hösten 2011 signerade Tunisien ett avtal med UNHCR som bekräftade UNHCR:s roll i flyktingförklaringsprocesser i Tunisien.³⁴³ Det har också redan tidigare funnits lagstöd³⁴⁴ för att inte betrakta irreguljär immigration som ett brott under förutsättning att 1951 års Genèvekonvention är applicerbar. Trots avtalet med UNHCR, uppges tunisiska myndigheter även efter revolutionen ha satt hinder för irreguljära migranternas möjlighet att söka skydd; bl.a. uppges det ha förekommit att man applicerat s.k. push-back-taktik vid gränser och förvar i syfte att hindra asylsökande från att nå UNHCR, samt ha motverkat individers och organisationers arbete för att assistera asylsökande i landet.³⁴⁵ Vidare noterar UNHCR (avseende år 2019) att man i takt med att migrantrörelserna mot Tunisien ökade, identifierade behov av att förbättra övervakningen av Tunisien's gränskontroller mot Libyen och Algeriet (inklusive flygplatser) i syfte att säkerställa att de som söker internationellt skydd får tillträde till asylprocess och adekvat rådgivning om sina rättigheter.³⁴⁶

Samtidigt noterar UNHCR att "skyddsmiljön" i Tunisien förblev "generellt gynnsam" hela år 2019 – trots den kraftiga ökningen av nya "ankomster" (utöver libyer, inte minst eritreaner, etiopier, somalier och sudaneser) kopplat till det försämrade säkerhetsläget i Libyen, som innebär utmaningar för såväl UNHCR som tunisiska myndigheter.³⁴⁷ Vidare uppges Tunisien ha gjort "signifikanta ansträngningar för att ge flyktingar och asylsökande tillgång till vissa rättigheter och tjänster", t.ex. öppning för att ingå i det tunisiska socialförsäkringssystemet (Casse Nationale pour la Sécurité Sociale) om man är registrerad hos UNHCR och arbetar i

---

³³⁶ UNHCR, 2020-08-06, [url](#)

³³⁷ UD, s. 15-16.

³³⁸ UNHCR, *Tunisia, Rights of refugees and asylum seekers in Tunisia: important steps forward socio-economic inclusion*, 2020-07-16, [url](#); (Hämtad 2020-08); OHCHR, *UN Treaty Body Database*; UD, s. 18.

³³⁹ The 1969 OAU Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa (UNHCR, 2020-07-16).

³⁴⁰ Artikel 26 Tunisien's konstitution.

³⁴¹ UNHCR, 2020-07-16.

³⁴² UD, s. 15.

³⁴³ Badalić, V., *Tunisia's Role in the EU External Migration Policy: Crimmigration Law, Illegal Practices, and Their Impact on Human Rights*, 2018-06-29, [url](#) ([url](#)) (Hämtad 2020-08).

³⁴⁴ Tunisien, *Loi Organique n° 2004-6 du 3 février 2004, modifiant et complétant la loi no. 75-40 du 14 mai 1975, relative aux passeports et aux documents de voyage*, [url](#) (Hämtad 2020-08).

³⁴⁵ Se vidare, Badalić, V.

³⁴⁶ UNHCR, *Global Focus, UNHCR Operations Worldwide – Tunisia*, u.å., [url](#) (Hämtad 2020-08).

³⁴⁷ Ibid.

landet. I tillägg har Tuniens president nyligen beviljat medborgarskap till ett antal flyktingar som levt länge i landet.³⁴⁸

---

³⁴⁸ UNHCR, 2020-07-16.

Källförteckning

Afro-Middle East Center/Larbi Sadiki och Layla Saleh, *Tunisia's political discord: Crisis of democratisation?*, 2020-09-01, <https://www.amec.org.za/tunisia/itemlist/tag/Tunisia.html> (Hämtad 2020-09-01)

Agence Tunis Afrique Presse (TAP), *Over 140 Tunisian children trapped in conflict zones (Observatory of Rights and Freedoms in Tunisia)*, 2020-03-03, <https://www.tap.info.tn/fr/Portal-Society/12401450-over-140-tunisian> (Hämtad 2020-08)

Ahram, Ariel I., *Separatism, the Arab uprisings and the legacies of lost territorial autonomy*, 2018-10-26, Territory, Politics, Governance, Volume 8, 2020 – issue 1, s. 117-137, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21622671.2018.1532810> (Hämtad 2020-08)

Al Jazeera Centre for Studies/Larbi Sadiki, *Tunisia's Sustainable Democratization: Between New and Anti-Politics in the 2019 Presidential Election*, 2019-10-21, https://studies.aljazeera.net/sites/default/files/articles/reports/documents/e851c281de55450ca8df4a07d2f5a86e_100.pdf (Hämtad 2020-08)

Aljazeera, *Tunisia's Fellagha and the Battle for Independence*, 2019-10-02, <https://www.aljazeera.com/programmes/aljazeeraworld/2019/09/tunisia-fellagha-battle-independence-190920082135739.html> (Hämtad 2020-08)

Al-Monitor, *North Africa*, <https://www.al-monitor.com/pulse/north-africa> (rekommenderad site)

Amnesty International (AI), *Tunisia: Where running from police can be deadly*, 2019-04-04, <https://www.amnesty.org/download/Documents/MDE3000852019ENGLISH.pdf> (Hämtad 2020-08)

Atalayar, *Tunisia 2010-2020: A before and after. The challenges of a country*, 2020-04-03, <https://atalayar.com/en/content/tunisia-2010-2020-and-after-challenges-country> (Hämtad 2020-08)

Badalič, V., *Tunisia's Role in the EU External Migration Policy: Crimmigration Law, Illegal Practices, and Their Impact on Human Rights*, Journal of International Migration & Integration 20, 85–100 (2019), 2018-06-29, <https://doi.org/10.1007/s12134-018-0596-7> (alt: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12134-018-0596-7>) (Hämtad 2020-08)

Bertelsmann Stiftung, *BTI 2020 Country Report – Tunisia*, 2020-04-29, https://www.ecoi.net/en/file/local/2029498/country_report_2020_TUN.pdf (Hämtad 2020-09-09)

Carnegie Middle East Center (Carnegie MEC), *The Evolution of Tunisia's Military and the Role of Foreign Security Sector Assistance*, 2020-04-29, <https://carnegieendowment.org/files/ShahDaltanTunisiaSecurityAssistance.pdf> (Hämtad 2020-08)

Carnegie MEC, Diwan, *Tunisia's Perennial Priorities*, 2020-03-20, <https://carnegie-mec.org/diwan/81331> (Hämtad 2020-08)

Carnegie MEC, *Tunisia's Wake-Up Call: How Security Challenges From Libya Are Shaping Defense Reforms*, 2020-03-18, <https://carnegieendowment.org/files/Wehrey-TunisiaDefense.pdf> (Hämtad 2020-08)

Carnegie MEC/Yezid Sayigh, *Dilemmas of Reform: Policing in Arab Transitions*, 2016-03-30, <https://carnegie-mec.org/2016/03/30/dilemmas-of-reform-policing-in-arab-transitions-pub-63090> (Hämtad 2020-08)

Carnegie MEC/Sharan Grewal, *A Quiet Revolution: The Tunisian Military After Ben Ali*, 2016-02-24, <https://carnegieendowment.org/2016/02/24/quiet-revolution-tunisian-military-after-ben-ali-pub-62780> (Hämtad 2020-08)

Committee Against Torture (CAT), *Concluding observations on the third periodic report of Tunisia*, 2016-06-10, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT/C/TUN/CO/3&Lang=En (Hämtad 2020-08)

Encyclopaedia Britannica, *Rachid al-Ghannouchi*, uppdaterad 2020-08-03, <https://www.britannica.com/biography/Rachid-al-Ghannouchi> (Hämtad 2020-08)

Encyclopaedia Britannica, *Habib Bourguiba*, 2020-07-30, <https://www.britannica.com/biography/Habib-Bourguiba> (Hämtad 2020-08)

Encyclopaedia Britannica, *Tunisia*, uppdaterad 2020-07-17, <https://www.britannica.com/place/Tunisia> (Hämtad 2020-08)

Encyclopaedia Britannica, *Zine al-Abidine Ben Ali*, u.å., <https://www.britannica.com/biography/Zine-al-Abidine-Ben-Ali> (Hämtad 2020-08)

Encyclopaedia Britannica, *Berber languages (Amazigh languages)*, u.å., <https://www.britannica.com/topic/Amazigh-languages> (Hämtad 2020-08)

Encyclopaedia Britannica, *Mālikī Islamic Law*, u.å., <https://www.britannica.com/topic/Maliki-school> (Hämtad 2020-08)

EU, *Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd*, 2013-06-26, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013L0032&from=sv> (Hämtad 2020-08)

European Committee of the Regions, *Tunisia Policies Area, Tunisia, Southern Neighbourhood Area Country*, u.å., <https://portal.cor.europa.eu/divisionpowers/Pages/Tunisia-Introduction.aspx> (Hämtad 2020-08)

Foreign Policy, *Not Arab, and Proud of It*, 2016-08-09, <https://foreignpolicy.com/2016/08/09/not-arab-and-proud-of-it/> (Hämtad 2020-08)

France24, The Observers, *Tunis-based rights groups sound alarm over police violence against women*, 2020-08-18, <https://observers.france24.com/en/20200818-tunis-police-violence-towards-women> (Hämtad 2020-08)

- Freedom House, *Freedom in the World 2020 – Tunisia*, 2020-03-11, <https://freedomhouse.org/country/tunisia/freedom-world/2020> (Hämtad 2020-08)
- Fund for Peace (FFP), *Fragile States Index – Annual Report 2020*, 2020-05-08, <https://fragilestatesindex.org/wp-content/uploads/2020/05/fsi2020-report.pdf> (Hämtad 2020-08)
- Human Rights Watch (HRW), *Tunisia*, u.å., <https://www.hrw.org/middle-east/n-africa/tunisia> (Hämtad 2020-08)
- HRW, *Tunisia: Homosexuality Convictions Upheld*, 2020-08-05, <https://www.hrw.org/news/2020/08/05/tunisia-homosexuality-convictions-upheld> (Hämtad 2020-08)
- HRW, *Tunisia: Unfinished Rights Business*, 2020-02-28, <https://www.hrw.org/news/2020/02/28/tunisia-unfinished-rights-business> (Hämtad 2020-08)
- HRW, *Tunisia: Counterterror Law Endangers Rights Legislate Safeguards Against Abuse*, 2015-07-31, <https://www.hrw.org/news/2015/07/31/tunisia-counterterror-law-endangers-rights> (Hämtad 2020-08)
- HRW, *Tunisia – Events of 2017, 2018*, <https://www.hrw.org/world-report/2018/country-chapters/tunisia> (Hämtad 2020-08)
- Institute for Economics & Peace, *Global Terrorism Index 2019*, november 2019, <https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2020/08/GTI-2019web.pdf> (Hämtad 2020-08)
- Institute of Current World Affairs, *The Bizerte Affair*, 1961-07-31, <http://www.icwa.org/wp-content/uploads/2015/09/LCB-7.pdf>, konsulterad i augusti 2020 (Hämtad 2020-09)
- International Association of Gendarmeries and Police Forces with Military Status (FIEP), *Tunisian National Guard*, u.å., <http://www.fiep.org/member-forces/tunisian-national-guard/> (Hämtad 2020-08)
- International Crisis Group (ICG), Middle East & North Africa, *Tunisia*, u.å., <https://www.crisis-group.org/middle-east-north-africa/north-africa/tunisia> (Hämtad 2020-08)
- ICG, *Crisis Watch – Tunisia July 2020*, 2020-08-01, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/august-alerts-and-july-trends#tunisia> (Hämtad 2020-08)
- Jamestown Foundation, *The Ben Guerdane Attack and Tunisia's Tackling of Terrorism*, 2016-03-18, Terrorism Monitor Volume: 15 Issue: 6, <https://www.refworld.org/docid/56f16d324.html> (Hämtad 2020-08)
- Kapitalis, *Tunisie: Le gouvernement Mechichi obtient la confiance de l'Assemblée avec 134 voix*, 2020-09-02, <http://kapitalis.com/tunisie/2020/09/02/tunisie-le-gouvernement-mechichi-obtient-la-confiance-de-lassemblee-avec-134-voix/> (Hämtad 2020-09-02)

Kapitalis, *Officiel: La composition du gouvernement Mechichi*, 2020-08-25, <http://kapitalis.com/tunisie/2020/08/25/officiel-la-composition-du-gouvernement-mechichi/> (Hämtad 2020-08)

Kapitalis, *Après le népotisme de Caïd Essebsi, le copinage de Saïed*, 2020-08-25, <http://kapitalis.com/tunisie/2020/08/25/apres-le-nepotisme-de-caid-essebsi-le-copinage-de-saied/> (Hämtad 2020-08)

Kapitalis, *Les jihadistes de retour au pays sous surveillance policière*, 2018-09-24, <http://kapitalis.com/tunisie/2018/09/24/tunisie-les-jihadistes-de-retour-au-pays-sous-surveillance-policiere/> (Hämtad 2020-08)

Kapitalis, *La Transu veut créer sa police: Mais que fait le ministère de l'Intérieur*, 2018-05-23, <http://kapitalis.com/tunisie/2018/05/23/la-transtu-veut-creer-sa-police-mais-que-fait-le-ministere-de-linterieur/> (Hämtad 2020-08)

Lavut, L., *Building Partnerships Towards a Democratic Police Force in the PostRevolutionary Tunisia Context*, New York University, januari 2016, Journal for Deradicalization, Fall 2016, No. 8, https://www.researchgate.net/profile/Lea_Lavut/publication/318216477_Building_Partnerships_Towards_a_Democratic_Police_Force_in_the_Post-Revolutionary_Tunisia_Context/links/596ce3e80f7e9bfdd89f5eaf/Building-Partnerships-Towards-a-Democratic-Police-Force-in-the-Post-Revolutionary-Tunisia-Context.pdf?origin=publication_detail (Hämtad 2020-09)

Middle East Institute (MEI), *Restarting Police Reform in Tunisia: The Importance of Talking About Everyday Security*, 2019-03-26, <https://www.mei.edu/publications/restarting-police-reform-tunisia-importance-talking-about-everyday-security> (Hämtad 2020-08)

Middle East Monitor (MEMO), *Tunisian Observatory of Rights and Freedoms: 'More than 500 citizens under house arrest'*, 2019-12-19, <https://www.middleeastmonitor.com/20191219-tunisian-observatory-of-rights-and-freedoms-more-than-500-citizens-under-house-arrest/> (Hämtad 2020-08)

MEMO, *Why are 75% of Tunisian youth reluctant to participate in 2019 elections?*, 2019-01-30, <https://www.middleeastmonitor.com/20190130-why-are-75-of-tunisian-youth-reluctant-to-participate-in-2019-elections/> (Hämtad 2020-08)

Meshkal, *Tunisian Activists on Climate Change, Environment, and Development*, 2019-10-18, <https://meshkal.org/?p=501> (Hämtad 2020-08)

Minorities Rights Group (MRG), *Minorities and indigenous peoples in Tunisia*, u.å., <https://minorityrights.org/country/tunisia/> (Hämtad 2020-08)

Netherlands Institute for Multiparty Democracy/Magnus Ohman, *Political finance and the equal participation of women in Tunisia: a situation analysis*, 2016, <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/political-finance-and-the-equal-participation-of-women-in-tunisia.pdf> (Hämtad 2020-08)

OECD, *OECD Economic Surveys Tunisia, Overview*, mars 2018, <https://www.oecd.org/economy/surveys/Tunisia-2018-OECD-economic-survey-overview.pdf> (Hämtad 2020-08)

OHCHR (UN Office of the High Commissioner for Human Rights), *UN Treaty Body Database – Tunisia*, u.å., https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=178&Lang=EN (Hämtad 2020-08)

OHCHR, *Human rights and counter-terrorism: UN Special Rapporteur on the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism concludes visit to Tunisia: Preliminary findings of the visit to Tunisia*, 2017-02-03, <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=21156&LangID=E> (Hämtad 2020-08)

Oxford Islamic Studies, *Takfir*, u.å., <http://www.oxfordislamicstudies.com/article/opr/t125/e2319> (Hämtad 2020-08)

Reporters Without Borders, *Tunisia*, 2020, <https://rsf.org/en/tunisia> (Hämtad 2020-08)

Reuters, *Tunisia PM designate to form technocratic govt without parties*, 2020-08-10, <https://www.reuters.com/article/us-tunisia-politics-government/tunisia-pm-designate-to-form-technocratic-govt-without-parties-idUSKCN25628T> (Hämtad 2020-08)

Reuters, *Holding back the tide - sea's advance threatens Tunisia's beaches*, 2020-03-19, <https://www.reuters.com/article/us-tunisia-tourism-climate/holding-back-the-tide-seas-advance-threatens-tunisias-beaches-idUSKBN2160PA> (Hämtad 2020-08)

Strategic Capacity Group, *Tunisia Law Enforcement Academy Modernization*, u.å., <https://www.strategiccapacity.org/projects/tunisia-law-enforcement-academy-modernization> (Hämtad 2020-08)

Temehu, *Berbers: The Empire Without Borders*, 2019-01-16, <https://www.temehu.com/imaghen/berbers.htm> (Hämtad 2020-08)

The Guardian, *'Inside, the fish are black': the pollution tainting Tunisian beaches*, 2019-07-09, <https://www.theguardian.com/environment/2019/jul/09/pollution-taint-tunisia-beaches> (Hämtad 2020-08)

The Law on Police Use of Force Worldwide, *Tunisia*, u.å., <https://www.policinglaw.info/country/tunisia> (Hämtad 2020-08)

The National, *Tunisia faces 'alarming' security situation after successive terror attacks: The country is no safer now than in 2015 when ISIS struck a museum and resort town, Tunisians say*, 2018-12-08, <https://www.thenational.ae/world/mena/tunisia-faces-alarming-security-situation-after-successive-terror-attacks-1.800342> (Hämtad 2020-08)

The New York Times, *Béji Caïd Essebsi, President Who Guided Tunisia to Democracy, Dies at 92*, 2019-07-25, <https://www.nytimes.com/2019/07/25/world/africa/beji-caid-essebsi-tunisia-dead.html> (Hämtad 2020-08)

The North Africa Journal, *Tunisia: Knife attack kills policeman in Sousse, Islamic State claims responsibility*, 2020-09-08, <https://north-africa.com/2020/09/tunisia-knife-attack-kills-policeman-in-sousse-islamic-state-claims-responsibility/> (Hämtad 2020-09-08)

The Soufan Group, *Foreign Fighters: An Updated Assessment of the Flow of Foreign Fighters into Syria and Iraq*, december 2015, https://wb-iisg.com/wp-content/uploads/bp-attachments/4826/TSG_ForeignFightersUpflow.pdf (Hämtad 2020-08)

The Washington Post, *Why the Tunisian military ignored orders and sided with protesters*, 2019-05-21, <https://www.washingtonpost.com/politics/2019/05/21/when-do-militaries-side-with-protesters-lessons-tunisia/> (Hämtad 2020-08)

The Washington Post, *Democratic Tunisia is taking the wrong path in the fight against terrorism*, 2018-11-01, <https://www.washingtonpost.com/amphtml/news/democracy-post/wp/2018/11/01/democratic-tunisia-is-taking-the-wrong-path-in-the-fight-against-terrorism/?noredirect=on> (Hämtad 2020-08)

Transparency International, *Countries, Tunisia, Country data (2019)*, u.å., <https://www.transparency.org/en/countries/tunisia> (Hämtad 2020-08)

Tunisie Numérique, *Tunisia – Observatory of Rights and Freedoms in Tunisia urges government to repatriate Tunisian children stranded in Syria and Libya*, 2020-06-22, <https://news-tunisia.tunisienumerique.com/tunisia-observatory-of-rights-and-freedoms-in-tunisia-urges-government-to-repatriate-tunisian-children-stranded-in-syria-and-libya/> (Hämtad 2020-08)

Tunisien, *Lag No. 58/2017 avseende eliminering av våld mot kvinnor (Loi organique n° 2017-58 du 11 août 2017, relative à l'élimination de la violence à l'égard des femmes)*, 2017-08-11 [franska], http://www.legislation.tn/detailtexte/Loi-num-2017-58-du-11-08-2017-jort-2017-065__2017065000581 (Hämtad 2020-08)

Tunisien, *Lag No. 22/2015 avseende terrorismbekämpning (Projet de loi organique n° 2014-9 relative à la lutte contre le terrorisme et la répression du blanchiment d'argent)*, 2015 [franska], https://www.policinglaw.info/assets/downloads/Loi_Antiterroriste_1.pdf (Hämtad 2020-08)

Tunisien, *Strafflagen (2012) (République Tunisienne, Le Code Penal, Publications de l'Imprimerie Officielle de la République Tunisienne)*, 2012 [franska], [https://www.policinglaw.info/assets/downloads/2012_Penal_Code_\(original_French\).pdf](https://www.policinglaw.info/assets/downloads/2012_Penal_Code_(original_French).pdf) (Hämtad 2020-08)

Tunisien, *Loi Organique n° 2004-6 du 3 février 2004, modifiant et complétant la loi no. 75-40 du 14 mai 1975, relative aux passeports et aux documents de voyage*, 2004-02-03 [franska] <http://www.legislation.tn/sites/default/files/fraction-journal-officiel/2004/2004F/011/TF200461.pdf> (Hämtad 2020-08)

Tunisien, *Lag 69-4 avseende allmänna sammankomster (Loi n° 69-4 du 24 janvier 1969, règlementant les réunions publiques, cortèges, défilés, manifestations et attroupements)*, 24 januari 1969 [franska], https://www.policinglaw.info/assets/downloads/Law_No_69-4-de_1969_portant_sur_les_reunions_publicques.pdf (Hämtad 2020-08)

Tunisien, *Tunisiens konstitution (27 januari 2014)/Constitute Project, Tunisia's Constitution of 2014*, [översättning av UNDP, granskad av International IDEA] pdf genererad 20 juli 2020, https://www.constituteproject.org/constitution/Tunisia_2014.pdf (Hämtad 2020-08)

Utrikesdepartementet (UD), *Tunisien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2019*, 2020-06-11, <https://www.regeringen.se/49cfb9/contentassets/eab3392863ba4d72a9ee0421782539a0/tunisien--manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-situationen-per-den-30-juni-2019.pdf> (Hämtad 2020-08)

Utrikespolitiska institutet (UI), Landguiden [betaltjänst], *Tunisien, Aktuell politik*, u.å., <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/tunisien/aktuell-politik/> (Hämtad 2020-08)

UI, Landguiden [betaltjänst], *Tunisien, Politiskt system*, u.å., <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/tunisien/politiskt-system/> (Hämtad 2020-08)

UI, Landguiden [betaltjänst], *Tunisien, Modern historia*, u.å., <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/tunisien/modern-historia/> (Hämtad 2020-08)

UI, Landguiden [betaltjänst], *Tunisien, Äldre historia*, u.å., <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/tunisien/aldre-historia/> (Hämtad 2020-08)

UI, Landguiden [betaltjänst], *Afrika, Tunisien*, u.å. (uppdaterad), <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/tunisien/> (Hämtad 2020-08)

UN environment programme, *Transforming Tunisia's Chemicals and Waste Management*, 2020-06-07, <https://www.unenvironment.org/news-and-stories/story/transforming-tunisias-chemicals-and-waste-management> (Hämtad 2020-08)

UNHCR, *Tunisia, Rights of refugees and asylum seekers in Tunisia: important steps forward socio-economic inclusion*, 2020-07-16, <https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/UNHCR%20Tunisia%20Special%20Update%20-%2016JUL20.pdf> (Hämtad 2020-08)

UNHCR, *Tunisia: Situation map - Refugees and asylum-seekers (as of 31 July 2020)*, 2020-08-06, https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/UNHCR%20Tunisia%20Situation%20map_July%202020.pdf (Hämtad 2020-08)

UNHCR, *Global Focus, UNHCR Operations Worldwide*, Tunisia, u.å., <https://reporting.unhcr.org/tunisia> (Hämtad 2020-08)

UNHRC (UN Human Rights Committee)/OHCHR, *Concluding observations on the sixth periodic report of Tunisia*, 2020-04-24, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR/C/TUN/CO/6&Lang=En (Hämtad 2020-08)

University of Minnesota, Human Rights Library, *Ratification of International Human Rights Treaties – Tunisia*, u.å., <http://hrlibrary.umn.edu/research/ratification-tunisia.html> (Hämtad 2020-08)

US Department of State (USDOS), Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor, *2019 Country Reports on Human Rights Practices: Tunisia*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/03/TUNISIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT-1.pdf> (Hämtad 2020-08)

USDOS, Office of International Religious Freedom, *2019 Report on International Religious Freedom: Tunisia*, 2020-06-10, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/05/TUNISIA-2019-INTERNATIONAL-RELIGIOUS-FREEDOM-REPORT.pdf> (Hämtad 2020-08)

World Justice Project (WJP), *WJP Rule of Law Index 2020*, 2020-03-11, https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJP-ROLI-2020-Online_0.pdf (Hämtad 2020-08)

World Data Lab, *Water Card – Water Availability, Tunisia*, u.å., https://worldwater.io/?utm_source=google&utm_medium=search&utm_campaign=Waterscarcity-Data&campaignid=6444167483&adgroupid=77198318295&adid=376808482554&gclid=EALalQob-ChMlzpDSvsuz6wIVDaWyCh1TrwCGEAAAYASAAEgK_KPD_BwE (Hämtad 2020-08)

Bilaga

Tunisien³⁴⁹

Centrala internationella överenskommelser	Datum för ratificering
FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	1988-09-23
Fakultativt protokoll till FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	2011-06-29
FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter	1969-03-18
Andra fakultativa protokollet till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter syftande till dödsstraffets avskaffande	Ej signerad
FN:s konvention till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden	2011-06-29
FN:s konvention om avskaffandet av all slags diskriminering av kvinnor	1985-09-20
FN:s konvention om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering	1967-01-13
FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter	1969-03-18
FN:s konvention för skydd av migrantarbetare och deras familjers rättigheter	Ej signerad
FN:s konvention om barnets rättigheter	1992-01-30

³⁴⁹ Information hämtad från OHCHR, *UN Treaty Body Database – Tunisia*, [url](#); UD, s. 17–18, [url](#); University of Minnesota, Human Rights Library, *Ratification of International Human Rights Treaties – Tunisia*, u.å., [url](#). Information om regionala instrument är hämtad från UD, s. 18–19; UNHCR, 2020-07-16; University of Minnesota. Tunisien har även anslutit sig till en rad andra instrument rörande mänskliga rättigheter, krig och terrorism etc. (se t.ex. University of Minnesota).

Centrala internationella överenskommelser	Datum för ratificering
FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	2008-04-02
FN:s flyktingkonvention	1957-10-24
Protokollet av 1967 om flyktingars rättsliga ställning	1968-10-16
Det fakultativa protokollet om indragning av barn i väpnade konflikter	2003-01-02
Det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi	2002-09-13
Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen	2011-06-24
Afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter Tilläggsprotokoll om kvinnors rättigheter	1983-03-16 2018
Afrikanska unionens (1969 OAU) konvention angående specifika aspekter av flyktingproblem i Afrika	1989-11-17